

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

**CITIȚI
IN ACEST
NUMĂR:**

BIBLIOTECA „VEAC NOU” nr. 4

A. DNEPROV:

LUMEA IN CARE AM MURIT

(Pamflet)

(pag. 9-10)

PORUMBUL — problemă centrală a agriculturii

de prof. univ. ing.
Stoian Petrescu
(pag. 3)

Al treilea Congres al arhitecților
sovietici

PENTRU UN STIL SOCIALIST

de arh. Ene Codrescu
(pag. 5)

SCURTĂ CĂLĂTORIE ÎN LUMEA ȘTIINȚELOR ...TINERE

de Alexandru Stark
(pag. 6-7)

N. OHLOPKOV:

Pentru o legătură
strânsă cu spectatori
e nevoie de idei mărețe

(pag. 8)

ANUL XVII

21

(845)

26 MAI 1961
12 PAGINI 1 LEU

Actorul Eduard Marjevici de la Teatrul „Maiakovski”

Spre un nou avînt al literaturii și artei sovietice

T

extul prescurtat al cuvîntărilor rostite de tovarășul N. S. Hrușciov la întâlnirea cu reprezentanții intelectualității sovietice și la recepția dată în cinstea scriitorilor și compozitorilor din R.S.F.S.R., au fost publicate în ultimul număr al revistei „Kommunist”, sub titlul

„Spre noi succese în literatură și artă”. Cu acest prilej, oamenii de artă și cultură și-au exprimat încă o dată atașamentul lor neșărmurit față de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și de activitatea sa pentru victoria ideilor leninismului, pentru triumful comunismului în viața socială, economică și culturală a țării.

Entuziasmul oamenilor de litere și de artă manifestat cu acest prilej își are, neîndoiește, izvorul în bilanțul marilor succese obținute de poporul sovietic pe drumul construirii comunismului și în sarcinile care sînt de îndeplinit în viitor. Dacă este să vorbim despre sarcinile noastre în această perioadă, a spus N. S. Hrușciov, atunci aceste sarcini constă în lupta pentru fabricarea oamenilor, pentru îmbunătățirea, prin toate mijloacele, a condițiilor lor de viață materială și spirituală, pentru înflorirea tuturor aptitudinilor omului. Cuvîntările lui N. S. Hrușciov sînt străbătute, de la un capăt la altul, de principiile umanismului socialist și exprimă cum nu se poate mai bine sensul întregii opere constructive realizate sub conducerea P.C.U.S.: a viață îmbelșugată pentru poporul muncitor, deplină înflorire spirituală a societății sovietice. În aceste împrejurări, rolul și greutatea specifică a literaturii în viața Uniunii Sovietice crește neîncetat. Literatura și arta sînt chemate să exprime, cu mijloace superioare, ziua de astăzi a oamenilor sovietici, să contureze cu mină sigură sfera lor de preocupări și transformările profunde din conștiința constructorilor comunismului. Iată de ce, la întâlnirile amintite s-a subliniat cu putere faptul că scriitorii și oamenii de artă au fost întotdeauna și vor fi și în viitor susținători de nădejde ai Partidului în activitatea sa multilaterală. Sarcinile și rolul creației artistice cresc nemăsurat de mult în condițiile când educarea oamenilor muncii și formarea unei noi spiritualități comuniste este una din preocupările de bază ale Partidului.

În prezent, asistăm la dezvoltarea impetuoasă a unui fenomen care a început încă în anii Revoluției și are ca rezultat: contopirea organică a creației artistice cu cerințele societății sovietice. Ascensiunea spre comunism are loc în condițiile apariției unei noi spiritualități și reclamă o necontenită perfecționare a relațiilor de muncă și personale între membrii societății sovietice, obiectiv care este și un obiectiv principal al literaturii. Acum există nu numai necesitatea, dar și posibilitatea reală de zămislire a unor opere care să înrădăcineze în conștiința oamenilor modul de viață comunist, onoarea de a munci pentru înflorirea întregii societăți și intransigența față de orice atitudine antisocială.

Despre politica Partidului Comunist, care intruchipează cele mai nobile idealuri ale omenirii, a spus N. S. Hrușciov, se poate spune că este cea mai umanitară politică. Partisiparea operelor de artă își găsește noi impulsuri în această afirmație și locușii de aceea „scriitorii, compozitorii, pictorii, lucrătorii din domeniul cinematografului și teatrului, artiștii în general, au înțeles că în politica Partidului, în ideologia lui. Ei consideră ideile partidului ca propriile lor idei. Din convingere și nu din constrângere apără ei cu întreaga lor creație ideile marxism-leninismului, luptă pentru realizarea lor. În această vîd ei adevărata lor chemare și manifestarea libertății nemărginite de creație, făcînd opere de înaltă valoare artistică, pătrunse de spiritul realismului socialist. Libertatea de creație în sens leninist constă în a pași împreună cu poporul, a crea bogății spirituale pentru popor, în interesul poporului”.

De aici decurge și necesitatea arzătoare a contactului cu viața, cu oamenii care trăiesc noua realitate și se transformă ei înșiși în cadrul acestui proces. Poate că mai mult decît în oricare altă perioadă istorică acum, în epoca dezvoltării furtoase a unor noi relații sociale, a avîntului nemaivăzut al științei și tehnicii, cu aplicații practice nelimitate, oamenii de artă trebuie, folosind mijloacele cele mai potrivite, să mențină o strînsă legătură cu viața.

În cuvîntările sale, N. S. Hrușciov a atras atenția și asupra unor sarcini care revin criticii literare. Aceasta trebuie să susțină creația artistică în vederea realizării obiectivelor actuale: creșterea unor opere profunde, necesare poporului. Dar acest lucru nu trebuie înțeles deloc, a spus N. S. Hrușciov, ca o chemare la lipsa de exigență în ceea ce privește aprecierea calității artistice a operelor. Dimpotrivă. Critica adevărată trebuie să fie exigentă în ceea ce privește valoarea artistică a fiecărei opere. Critica trebuie să manifeste o deosebită principialitate și o intransigență neabătută în apărarea ideilor și principiilor politice care stau la baza literaturii sovietice, împotriva influențelor ideologice burgheze. Dar, în aceeași vreme, critica trebuie să se aplece cu înțelegere asupra lucrărilor care nu sînt scufite de greșeli, întrucît de greșeli nu sînt scutiți nici scriitorii care slujesc cu credință cauza poporului.

Scriitorii și oamenii de artă din Uniunea Sovietică se pregătesc intens pentru a întâmpina Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. cu noi succese în creația lor. Este o perioadă de muncă susținută pentru făurirea unor opere de înaltă valoare, menite să exprime cu strălucire ziua de astăzi a Uniunii Sovietice și viitorul ei. După cum se știe, Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. va lua în discuție un vast plan de dezvoltare a construcției comunismului pentru viitorii 20 de ani. E un eveniment de o importanță vitală pentru popoarele U.R.S.S. și pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor pe scară mondială. În acest grandios plan, scriitorii și oamenii de artă sovietici își vor asigura o prezență activă, la nivelul prevederilor și cerințelor sale generale.

Aspect de la întâlnirea dintre conducătorii P.C.U.S. și ai guvernului sovietic cu reprezentanții intelectualității sovietice (17 iulie 1960)

I. ȘAPORIN:

Marea răspundere

Articolul lui Nikita Sergheevici Hrușciov „Spre noi succese în literatură și artă”, apărut în nr. 7 al revistei „Kommunist” m-a făcut să-mi amintesc de cuvîntarea pe care a ținut-o la Kremlin, în aprilie 1960, la recepția dată în cinstea organizării Uniunii Compozitorilor din R.S.F.S.R.

Dacă, așa cum spune Nikita Sergheevici, asemenea întâlniri sînt utile pentru membrii Prezidiului C.C. al P.C.U.S., ele sînt incomparabil mai folositoare oamenilor de artă!

VADIM KOJEVNIKOV:

Cuvîntul Partidului

Articolul lui N. S. Hrușciov „Spre noi succese în literatură și artă”, publicat în revista „Kommunist”, este însuși cuvîntul mobilizator al partidului. Sincer, clarvăzător, acesta arată ceea ce este mai important, mai imperios pentru înțelegerea timpului și misiunilor ce stau în fața fiecărui scriitor în preajma Congresului al XXII-lea al Partidului Comunist, care va dezbată mureșul program al dezvoltării construcției comuniste în patria noastră.

Întreg poporul sovietic este cuprins astăzi de un impetuos elan creator în muncă. Înaintînd spre comunism, el săvîrșește fapte eroice, de însemnătate istorică mondială, deschizînd drumul spre o epocă nouă.

Una din aceste fapte este superioritatea pe tărîmul cuceririi spațiului cosmic, care este un etalon al rațiunii creatoare și facturii spirituale a omului sovietic.

În articolul său, N. S. Hrușciov a spus: Avem nevoie de cărți, filme, spectacole, opere muzicale, picturi și sculpturi care să-i educe pe oameni în spiritul idealurilor comuniste, să entuziasmeze pentru tot ce e frumos și mă-

menilor de artă! Mărețele victorii repurtate de poporul nostru, care sub conducerea partidului a obținut succese atît de remarcabile ca zborul lui Iuri Gagarin, ne obligă să ogîndim aceste fapte eroice în opere de artă. Fără voie mi-am amintit și de cuvintele profetice ale lui Vladimir Ilici Lenin, despre faptul că arta aparține poporului. Ea trebuie să pătrundă cu rădăcinile ei în masele de oameni ai muncii.

reț în realitatea noastră socialistă, să cultive hotărîrea oamenilor de a-și dați forțele, cunoștințele și talentul slujirii fără rezerve a poporului, dorința de a urma exemplul eroilor pozitivi, intransigența față de tot ce e antisocial, negativ în viață.

N. S. Hrușciov s-a adresat oamenilor de artă ca unor sprijinitori credincioși ai partidului, determinînd cu aceste cuvinte locul artei sovietice în frontul comunismului unic al poporului.

A urma politica Partidului Comunist, a intruchipa spiritul ei în opere de artă înălțătoare — înseamnă a sluji liber cauza cea mai umană, cauza cea mai măreață, înseamnă a lupta pentru eliberarea omului de tot ce e inuman, de tot ce a generat capitalismul.

ILIA SELVINSKI:

Zbor unic

În celebra lui poezie „Poetul”, Lermontov visa la vremea cînd poetul va deveni purtătorul de cuvînt al poporului său. Acest vis a devenit realitate în țara noastră. În istoria omenirii n-a mai existat nicicînd o asemenea epocă, cînd poetul și poporul se contopesc parcă într-un zbor unic către un ideal colectiv. Pentru noi, idealul acesta este comunismul, iar cauza măreață a contopirii muncii cu poezia a devenit posibilă pentru că sîntem conduși de Partidul Comunist.

Partidul a acordat întotdeauna o mare însemnătate modelării profilului spiritual al omului socialist prin intermediul artei. Din primele zile ale Revoluției bolșevicii au pus în fața esteticii sarcini mărețe, au șlefuit concepțiile oamenilor de artă, i-au ajutat prin fapte și cu sfaturi, iar cînd a fost nevoie au știut să-i critice și această critică a marcat o etapă istorică în progresul artei sovietice. Scriitorii mai bătrîni își aduc bine aminte de impresia de neuitat pe care a produs-o cuvîntarea lui Lenin despre „Proletcult”.

Actuala perioadă de dezvoltare a socialismului se caracterizează printr-o seamă de pași uriași, pe planul ideilor și în practica artei. Unul din ei este și articolul lui N. S. Hrușciov din nr. 7 al revistei „Kommunist”. Într-o însemnare atît de scurtă nu poți cuprinde toate laturile acestui articol. Dar un lucru e limpede: alături de alte cuvîntări ale tovarășului Hrușciov, acest articol constituie planul strategic al unei noi mișcări a detașamentelor artei, înainte, spre comunism. Acum este necesară traducerea cu succes în viață a planurilor strategice ale partidului de către uniunile de creație, de către editurile, revistele și rubricile literare ale ziarelor. Scriitorii sînt îndreptățiți să nu numai a scrie, ci și nivelul estetic al poporului sovietic va atinge cel mai scurt timp culmi nemai-cunoscute înainte.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5. Telefon: 13.03.10.

PORUMBUL — problemă centrală a agriculturii

Printre economiștii din multe țări ale lumii — și, mai cu seamă, din S.U.A. — se poartă în ultimul timp aprinse discuții asupra felului în care Uniunea Sovietică a reușit ca în scurta perioadă de după plenara C. C. al P.C.U.S. din 1953 să realizeze o vertiginosă ascensiune în dezvoltarea producției agricole în general și a creșterii animalelor, în special. Intr-adevăr, în răstimp de numai șapte ani — 1953-1960 — producția de lapte a U.R.S.S. s-a dublat aproape, iar cea de carne a ajuns să fie cu aproximativ 75 la sută mai mare. În ochii multor economiști occidentali această reușită constituie o „nouă latură a minunii economiei sovietice”. E adevărat că, nici cînd și nicăieri, istoria economiei capitaliste mondiale n-a cunoscut un asemenea ritm de dezvoltare. Sarcina trasată de Partidul Comunist și guvernul Uniunii Sovietice de a ajunge din urmă și a întrece Statele Unite ale Americii în ce privește producția de carne, de lapte și de unt pe cap de locuitor este pe cale de a fi îndeplinită; la unele produse — la unt de pildă — producția pe cap de locuitor este de pe acum mai mare în U.R.S.S.

Care sînt „izvoarele minunii” săvîrșite de Uniunea Sovietică pe tărîmul creșterii animalelor? În primul rînd, firește, înțelepciunea hotărîrilor C. C. al P.C.U.S. care a prezentat poporului sovietic un mare program de dezvoltare a agriculturii și superioritatea incontestabilă a mării producții agricole socialiste. De altă parte, N. S. Hrușciiov a arătat că pirghia cu ajutorul căreia se poate ajunge la o sporire considerabilă a producției animale într-o perioadă scurtă este cultura porumbului. Această cultură — adevărată regină a cîmpurilor — a ajutat colhozurilor și sovhozurilor să facă, în cîțiva ani, un uriaș salt cantitativ și calitativ în domeniul creșterii animalelor, să realizeze producții ce n-au putut fi obținute anterior în curs de două-trei decenii. Intr-adevăr, într-un interval de numai șapte ani, suprafața cultivată cu porumb a crescut de la aproape 4 milioane hectare în 1953 la peste 22 de milioane hectare în 1959, iar producția, pe regiuni, cu aproximativ 60 la sută. N. S. Hrușciiov a arătat, în repetate rînduri, că extinderea culturii porumbului trebuie să fie pivotul bazei furajere. Cultura porumbului a fost mult extinsă nu numai în regiunile în care se făcea în mod obișnuit, ci și spre nordul Uniunii Sovietice, porumbul fiind folosit ca siloz chiar acolo unde nu se coace complet.

Sute și mii de colhozuri și sovhozuri frunțase au obținut o recoltă de porumb cu care se mîndrește întreaga țară. Numele șefei de echipă din colhozul „Stalin” regiunea Tarnopol, E. A. Doliniuk, de două ori Erou al Muncii Socialiste, este cunoscut astăzi în întreaga Uniune Sovietică. Ea deține, de altfel, recordul mondial la cultura porumbului neirigat. În anul 1949, E. A. Doliniuk a obținut pe o întindere de 9 hectare cîte 4.000 kg de porumb boabe la hectar, iar de pe un hectar a realizat 12.600 kg; în anul următor, a obținut de pe o suprafață de 10 hectare o producție medie de 8.700 kg la hectar. Apoi, renumita lucrătoare a continuat să-și dezvolte succesele. În anul 1951 a recoltat de pe o supra-

In colhozul „Stalin” din Republica Autonomă Osetină de Nord se obțin știuleți de porumb de 1 kilogram.

față de 14 hectare cîte 10.100 kg de porumb boabe și cîte 7.500 kg de dovleci la hectar, iar de pe un hectar a obținut o producție de 22.100 kg de porumb boabe. După alți trei ani, în 1954, E. A. Doliniuk a obținut, pe o suprafață de 15 hectare cîte 12.100 kg de porumb boabe iar în 1957 a obținut de pe o suprafață de 20 hectare cîte 16.200 kg de porumb boabe și 10.000 kg de dovleci.

Creșterea impetuoasă a suprafețelor și a producției de porumb într-o perioadă atît de scurtă se datorează într-o mare măsură metodelor agrotehnice aplicate acestei culturi, metode elaborate de către oamenii de știință împreună cu practicienii din agricultură, precum și creării de noi soiuri și hibridi.

Extrem de prețioasă este munca amelioratorilor pentru obținerea de hibridi dubli între linii și între soiurile foarte productive care, în comparație cu soiurile obișnuite, dau un spor de recoltă de boabe de 20—30 la sută. Majoritatea hibridilor dubli între linii și între soiuri avînd o producție mare sînt în același timp rezistenți la tăciune și la cădere.

Deși în U.R.S.S. munca de creare a hibridilor dubli a început mai tîrziu decît în S.U.A., încă din 1958 întreaga suprafață cultivată cu porumb a fost în Uniunea Sovietică pusă cu sămînța dublu hibridă. Hibridi dubli ca VIR 156, 267, 281 creați de amelioratorul V. I. Kojukov, depășesc cu 800—1000 kg/h producția soiurilor raionale și sînt cunoscuți în toate țările de democrație populară. În anul 1956, numai de pe urma însămînțării hibridului VIR pe o suprafață de 510.000 hectare s-au obținut în plus circa 25 milioane de puduri de porumb boabe.

În anii septenialului cultura porumbului se va dezvolta în continuare. Încă de pe acum, colhozurile și sovhozurile frunțase au depășit media producției din S.U.A. În anii viitori, în U.R.S.S. în zonele cu condiții pedoclimatice asemănătoare celor din S.U.A. — de exemplu din statul Iowa, se va depăși cea mai ridicată producție de porumb din S.U.A.

Și așa porumbul va fi — cum spune N. S. Hrușciiov — tancul cu care ostașii muncitorilor ai colhozurilor și sovhozurilor vor birui în întrecerea pașnică cu S.U.A. obținînd producții mai mari și mai ieftine de carne, lapte, lînă, ouă.

Prof. univ. ing. Stoian Petrescu
Secretar general al ministerului Agriculturii

O mare victorie științifică

Îmblînzirea focului atomic

Știința sovietică a dobîndit o nouă mare victorie: la Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna a fost dat în folosință un reactor atomic cu impulsuri pe bază de neutroni rapizi. Este unicul reactor din lume care funcționează periodic în regim supercritic.

Iată principiul lui de funcționare: între două bucăți de plutoniu (care laolaltă au o masă mai mică decît cea critică) se află un orificiu în care se mișcă cu viteză mare un disc rotativ. Pe disc este fixată o bucată de uraniu-235. În momentul cînd elementul de intercalație, uraniul, trece printre bucățile de plutoniu, masa materialului fisionabil devine mai mare decît cea critică. Nu se produce, însă, o explozie și aceasta nu numai datorită dispozitivelor automate de protecție, ci, în primul rînd, pentru că starea supercritică durează doar cîteva zeci de microsecunde. Au loc, însă, impulsuri ale neutronilor rapizi, care sînt evacuați printr-o conductă de neutroni și alte canale experimentale ale reactorului.

În legătură cu darea în exploatare a noului reactor, D. I. Blohințev, directorul Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna a acordat unui corespondent al ziarului „Pravda” un interviu, din care reproducem cele ce urmează:

Noul reactor va constitui principalul agregat al bazei experimentale a unuia din noile laboratoare ale Institutului, laborator pentru fizica neutronilor, condus de I. M. Frank, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., laureat al Premiului Nobel. Acest reactor se deosebește considerabil de reactoarele obișnuite. Este singurul reactor din lume care funcționează periodic în regim supercritic.

În reactoarele atomice obișnuite, neutronii generați prin dezintegrarea materialelor fisionabile sînt folosiți pentru întreținerea reacției în lanț, reproducînd aceeași cantitate de neutroni descendenți. Dispozitive automate nu permit instalației să devieze de la acest regim numit critic. Reactorul construit la Dubna funcționează într-un regim mai intens, numit supercritic. Dispozitive speciale interzic reacția în lanț la cîteva zeci de microsecunde după ce aceasta a atins nivelul stabilit. În felul acesta, reacția de fisură decurge sub formă de impulsuri scurte, dar foarte puternice. Neutronii rapizi sînt dirijați spre o conductă de neutroni și alte canale experimentale ale reactorului. Aceasta îngăduie să se organizeze experiențe mai subtile decît în alte reactoare, economisindu-se cantități considerabile de combustibil nuclear, dat fiind că puterea medie a reactorului nu este prea mare.

Terminarea cu succes a construcției noului reactor de la Dubna înseamnă o nouă realizare a științei și tehnicii sovietice. Reactorul a fost elaborat și construit de institute de cercetări științifice și întreprinderi sovietice.

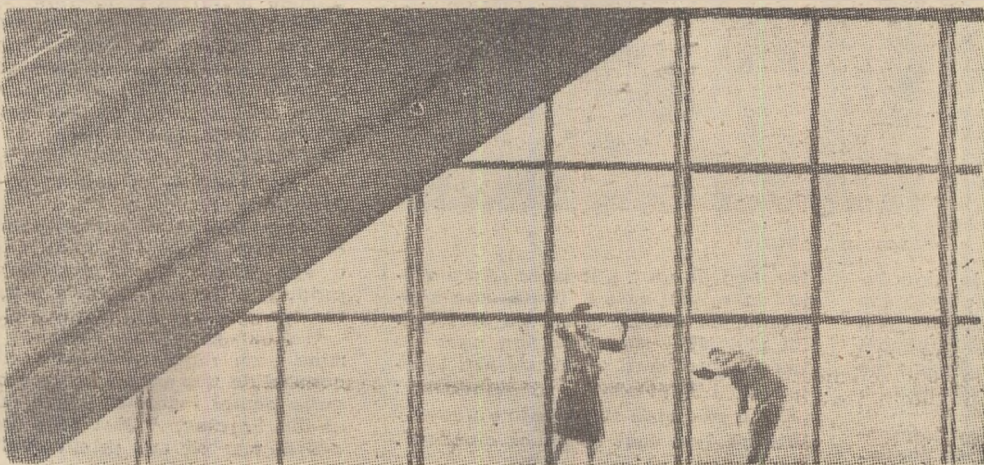
Importanța completării a puternicei baze experimentale puse de către Uniunea Sovietică la dispoziția oamenilor de știință din țările socialiste, reactorul cu impulsuri îngăduie să se efectueze cu și mai mult succes cercetări în domeniul utilizării pașnice a energiei atomice.

Paralel cu reactorul, în laboratorul pentru fizica neutronilor a fost realizat un aparat de cercetări unic. Un interes deosebit prezintă analizatoarele care înregistrează impulsurile neutronilor foarte rapizi. Acest aparat de mare precizie este un exemplu reușit de aplicare a ciberneticii la cercetările nucleare.

Cu ajutorul noului reactor se vor efectua cercetări pe tărîmul fizicii nucleare a energiilor joase, vor fi puse în studiu probleme ale structurii materiei și alte probleme de mare însemnătate științifică. În același timp vor fi efectuate experiențe cu însemnătate practică.

Pregătirile pentru darea în folosință a reactorului și elaborarea aparatului de cercetări au fost realizate cu participarea unor fizicieni din Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia și din alte țări membre ale Institutului unificat, care au lucrat alături de oamenii de știință sovietici.

În încheiere, a declarat prof. D. I. Blohințev, aș dori ca în numele celor 12 țări socialiste ai căror reprezentanți își desfășoară activitatea la Dubna să mulțumesc muncitorilor, oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor care au contribuit la proiectarea, construirea și punerea la punct a noului reactor. Construirea acestui admirabil reactor de cercetări este încă un exemplu al grijii nemărginite pentru dezvoltarea științei, pe care o manifestă zi de zi Partidul Comunist și guvernul sovietic.

In stația de metro „Colinele Lenin”.

DRUMUL ÎN COSMOS (III)

In rindurile clasei muncitoare

După ce am terminat șase clase la școala medie din Gjatsk, am început să mă gândesc la viitor. Doream, se înțelege, să învăț, dar știam că tata și mama n-au să mă poată întreține într-un institut de învățămînt superior. Cîștigau puțin, iar familia era numeroasă: șase guri. Așa că m-am gândit cu toată seriozitatea ca mai înții să deprind o meserie, să dobîndesc o calificare pentru a lucra în-

admirati-mă, vedeți cum am ajuns, semăn cu un ofițer.

După cîteva zile maistrul Nikolai Petrovici Krivov ne-a dus în uzină, în această uzină vestită, și ne-a explicat că mașinile fabricate acolo pot fi înfîlnite pretutindeni pe ogoarele din Uniunea Sovietică. Și într-adevăr, mi-am amintit și eu pe dată că la noi în sat fuseseră mașini cu marca uzinei din Liuberți.

La început maistrul ne-a arătat secțiile mecanice. Am văzut acolo multe mașini-unelte dar, se înțelege, nu știam încă la ce foloseau. Apoi, Ni-

ce. Unele care cer omului să se hotărască într-o clipă, să aleagă între viață și moarte. În această categorie cuprindeam faptele curajoase săvîrșite de Nikolai Gastello și Alexandr Matrosov.

Dar nouă ne plăceau mai mult faptele de eroism despre care poporul spune: toată viața a fost o continuă faptă de eroism. Ceea ce vrea să însemne că omul și-a subordonat toată viața unui singur țel, principal, și a luptat pentru el fără să dea înapoi. Cel mai viu exemplu este viața lui Vladimir Ilici Lenin.

Am citit toate cărțile despre Lenin pe care le-am putut găsi în biblioteca noastră.

Ne interesa activitatea revoluționară a lui Artiom, eram entuziasmați de biografia lui M.V. Frunze. Oșindit la moartea de tribunalul țarist, M.V. Frunze a învățat singur în închisoare limbi străine, nădăjduind că-i vor mai fi de folos. Și cu-adevăr, i-au fost de folos, căci a evadat din închisoare. Într-adevăr Frunze a avut „o singură pasiune, dar puternică”. Și acum îmi amintesc cuvintele lui Mihail Vasilievici, pe care le citeam cu glas tare la cămin: „De obicei noi, cei condamnați la moarte, nu dormeam pînă la cinci dimineața, ascultînd atent orice foșnet... Erau ore tragice. În acest timp, în văzul tuturor erau duși cei condamnați la spînzurătoare. Auzai atunci de la acești

generații a cerut jertfe și un eroism permanent.

Îndrăgisem secția în care lucram și nu-i mai invidiam pe strungari. Munceam cu spor, îmi plăcea să mă trezesc la primul fluierat al sirenei și, după ce mă spălam cu apă rece, să ies în stradă, să mă amestec în șuvoiul de muncitori care se grăbeau spre poarta uzinei. Mergeam întotdeauna la muncă cu mîndrie. Și cu fiecare zi aceeași mîndrie sporea, căci muncitorii în vîrstă, calificați, vorbeau cu noi, elevii școlii de meserii, de la egal la egal. Apoi a venit și primul salariu. Mic, desigur — numai treizeci de ruble, dar erau primii bani cîștigați de mine. Jumătate din ei i-am trimis mamei la Gjatsk, pentru gospodărie. Doream foarte mult să-mi ajut familia, să mă simt om în toată firea.

La școala de meserii primeam în același timp o pregătire teoretică și practică. Trebuie să recunosc că băieților nu le prea plăceau lecțiile de la școală. Mult mai atrași se simțeau de pămîntul pentru forme, de metalul topit. Dar aveam un profesor, un bătrînel măruntel, șters, pe care am uitat cum îl chema. Predea desenul hîniar. Mai înții mi-a dat să desenez o piesă, apoi alta, și așa mereu, piese din ce în ce mai complicate. Mi-a trezit interesul și în cele din urmă am început să desenez și să desenez bine desene complicate. Îmi dădeam seama că asta avea să-mi fie de folos mai frîziu.

Cu toate că învățam destul de mult, doream să învăț și mai mult. Luam cărți tehnice de la bibliotecă și-mi părea rău că ziua și noaptea au numai 24 de ore. Căci n-aveam destul timp pentru toate. Regretam anii irosiți în zadar sub ocupația fascistă. Doream să urmez un institut tehnic oarecare și apoi să mă înscriu la poli-tehnică ca să devin inginer. Dar ca să pot intra la un institut aveam nevoie de studii medii. Împreună cu doi colegi — Timofei Ciugunov, care era tot din Smolensk, și cu Alexandr Petușkov din regiunea Kaluga — m-am înscris în clasa șaptea la școala școlară nr. 1 din Liuberți. Ne sprijineam unul pe altul, ne ajutam între noi, eram nedespărțiți.

Ne era cam greu căci trebuia să lucrăm și în uzină și să imbinăm studiul teoretic de la școala de meserii cu lecțiile din clasa a șaptea. Și aici am avut profesori buni. De altfel, întotdeauna am avut noroc de profesori buni.

N-am învățat decît un an. Anul de învățămînt 1950/51 a fost pentru mine un răstimp nelămurit și zbuciumat. Mă simțeam mereu atras de altceva.

Observînd că vreau să studiez mai departe și că n-am să abandonez școala pînă n-am să termin învățătura, profesorii mi-au propus să mă înscriu la Institutul de cultură fizică din Leningrad. Căci mă remarcasem printre muncitorii uzinei ca un bun sportiv, clasîndu-mă de multe ori pe primele locuri în competiții.

Am trecut probele eliminatorii la școala sportivă din Mitiști, am luat nota cinci la ultimul examen și m-am întors la Liuberți. Aici însă mi s-a spus că aș putea să mă înscriu în specialitatea mea, la Institutul tehnic industriei din Saratov.

— Iar sport — mi s-a spus — poți face oriunde...

Și-i adevărat că orice sportiv, oricît de talentat ar fi el, trebuie să aibă o specialitate și să muncească în producție. Căci nu omul e făcut pentru sport ci sportul pentru om!

Așa că Ciugunov, Petușkov și cu mine l-am rugat pe directorul școlii noastre de meserii să ne dea o delegație pentru Institutul tehnic industrial din Saratov. A fost întru totul de acord, așa că am primit gratuit bilete, ne-am urcat în tren și am pornit către Volga.

de IURI GAGARIN

tr-o uzină, și numai după aceea să-mi continui studiile. Căci așa procedase generația mai vîrstnică, cei care au înălțat Dneprogheșul și Magnitka, constructorii căii ferate Turkestan-Siberia sau ai orașului Komsomolsk-pe-Amur. Dar și acum, după război, mulți au procedat la fel.

Mă gîndeam la toate astea de unul singur, dat fiind că n-aveam cu cine mă sfătui. Eram sigur că mama n-avea să mă lase. Pentru dînsa eram încă copil. Dar în sinea mea îmi spuneam: dacă e să plec din Gjatsk, apoi numai la Moscova mă duc. Fără s-o fi vizitat vreodată, eram îndrăgostit de capitala noastră, colecționam ilustrate înfățișînd turnurile Kremlinului, podurile de peste riul Moscova și diferite monumente. Deși nu desenam, doream totuși foarte mult să vizitez Galerile Tretiakov. Visam să străbat Piața Roșie și să mă înclin în fața marelui Lenin.

Și apoi, la Moscova locuia fratele tatei — Saveli Ivanovici, care lucra la un birou de construcții. Avea două fete — Antonina și Lidia, verișoare cu mine. În clipa cînd i-am rugat pe părinți să mă lase la unchiul Savell, mama a început să plîngă, iar tata după ce a chibzuit puțin, mi-a spus:

— Te-ai gîndit la un lucru bun, Iurka. Poți să pleci... Nimeni nu s-a pierdut încă pînă acum la Moscova.

Învățătorii mei au căutat să mă convingă că trebuie să sfîrșesc șapte clase. Dar încă de pe atunci mă deprinsesem să nu-mi schimb hotărîrile luate. Așa că părinții m-au pregătit pentru drum. În tren mă înfrîmîntam într-una: cum am să fiu primit la Moscova. Unchiul trăia dintr-un salariu modest și acum mai veneam și eu pe capul lui. Dar am fost primit bine, aș spune chiar foarte bine. Verișoarele mele s-au bucurat mult.

În primele zile mi-au arătat capitala cu toate frumusețile ei, apoi Tonina m-a dus la Liuberți, la uzina de mașini agricole. Acolo se primeau tineri pentru școala de meserii. Încă la Gjatsk hotărîsem să mă fac strungar, iar în ultimă instanță lăcătuș. Dar la școală am aflat că în secțiile lăcătușerie și strungărie se primeau numai tineri cu șapte clase. Eu n-aveam, însă, decît șase clase, așa că mi-a venit să plîng de ciudă.

— Nu te necăji, tinere — mi-a spus directorul școlii profesionale — te primim în secția de turnătorie. Ai văzut la Moscova monumentul lui Pușkin? E opera turnătorilor, frățișoare.

Argumentul m-a dat gata, așa că am primit cu inima ușoară: turnător, fie și turnător.

Examenele n-au fost grele, așa că le-am luat și am fost primit la școală. Mi s-a dat prima uniformă din viața mea — șapcă, o tunică frumoașă, pantaloni, ghete, manta și o curea cu o cataramă lucitoare. Toate se potriveau cu figura și statura mea. În aceeași zi, cu ultimii bani m-am fotografiat. Cînd am văzut fotografia nu-mi venea să cred că eu eram. Fi-rește, imediat am trimis fotografiile celor de acasă și prietenilor: priviți,

kolai Petrovici ne-a condus în secția de turnătorie — unde urma să lucrăm noi. Ne-am speriat cu toții — pretutindeni flăcări, fum, șuvițe de metal topit. Și pretutindeni muncitori în salopete, preocupăți de munca lor.

— Ei, au venit bobocii — ne întîmpină brigadierul, un om înalt cu mustață — uitați-vă bine, obișnuți-vă să umblați cu focul. După care a adăugat cu mîndrie: — Focul este puternic, apa e mai tare decît focul, pămîntul e mai puternic decît apa, dar omul e mai puternic decît toate!

Noi tot ne temeam, însă, ca nu cumva să se rupă ceva de sus și să ne strîvească. Dar dacă metalul topit o să ne împroaște și o să ne ardă? Așa că ne-am adunat ciucure în jurul lui Nikolai Petrovici, căutînd să nu ne depărțăm de el nici un pas.

Apoi maistrul ne-a dus în secția de turnătorie mecanizată. Acolo se turnau, din fontă albă, piese mijlocii și mici. Ne-a dus și la cuptoarele termice, unde ne-a arătat procesul de tratare termică, explicîndu-ne cum metalul fragil se transformă în fontă maleabilă. La sfîrșitul zilei începusem să ne obișnuim cu uzina, nu ne mai temeam de ea ca la început.

Curînd am fost repartizat la o mașină pentru forme de turnătorie. Mă pregăteam pentru specialitatea de modelor. Pe lingă mașină trecea un conveier. Noi făcăm forme, le punem miezul după care acopeream cutiile și le așezam pe conveier. După sfîrșitul unei zile de muncă, maistrul se apropie de noi și se apucă cu mîinile de cap:

— Ce faceți, dragi tovarăși, dați drumul rebuturilor în serie?

Noi puneam miezurile puțin înclinate, așa că erau într-adevăr multe rebuturi. Maistrul ne-a arătat cum trebuie să lucrăm și a doua zi treaba a mers mai bine.

Elevii școlii de meserii locuiau într-un cămin instalat într-o casuță din lemn. Camera noastră cu cinsprezece paturi, se afla la parter. Ne împăcam bine. Pește tot domnea ordinea: ne sculam și ne culcăm la aceeași oră, mergeam la cantină împreună — acolo mîncam grațuit — și tot împreună ne duceam la cinema și pe stadionul aflat în imediata apropiere.

Pe vremea aceea discutam mult despre eroism. Eram de părere că există mai multe feluri de fapte eroi-

tovarăși pe un ton liniștit: „Adio viață! Libertate, adio!” După care zăngănitul de lanțuri și cătușe se făcea tot mai slab. Apoi scrișeau ușile de fier ale închisorii și se așternea liniștea. Iar băieții căutau să ghicească: „Cui o să-i vină rîndul mine noaptea? Uite că l-au luat și pe al cincilea”. Dar lacrimi nu erau multe.

Am amintit de aceste cuvinte impresionante pentru ca tineretul să știe că lupta revoluționară a vechii

STUDENȚII DE LA „ROSTSELMAȘ”

O nouă formă de învățămînt
superior : uzinele - universități

„Rostselmaș” — Uzina de mașini agricole din Rostov, s-a născut acum mai bine de treizeci de ani și a însemnat o puternică infuzie de viață industrială pentru capitala cazacilor de la Don.

Una dintre cele mai mari întreprinderi sovietice de acest fel, uzina a căpătat an de an un rol tot mai important pentru avîntul producției agricole a întregii țări. Mașini agricole de toate tipurile, produse pe malul Donului, lucrează pămînturile din nordul și sudul, estul și vestul Uniunii Sovietice.

Dar de un an, „Rostselmașul” a început să se impună și ca instituție universitară care pregătește cadre de înaltă calificare, viitorii creatori ai tehnicii noi.

Forma aceasta de învățămînt superior, inițiată recent, capătă o răspîndire tot mai mare pentru că oferă condiții optime de însușire a cunoștințelor teoretice și practice. De altfel aceasta și este trăsătura principală care deosebeste uzinele-universități de universitățile obișnuite : imbinarea organică a învățării cu munca productivă.

Așa dar „Rostselmașul” își are studenții lui. Aproape două sute de tineri veniți din diferite secții ale uzinei și din alte uzine din regiune. Căci „Rostselmașul” este centrul universitar al muncitorilor din regiunea Rostov.

La „Rostselmaș”, ca și la toate uzinele-universități, procesul de învățămînt este puțin modificat față de acela din universitățile obișnuite. O săptămîină studenții învață, iar o săptămîină lucrează în secțiile în care sînt repartizați. În felul acesta ei au posibilitatea să-și însușească și cunoștințele teoretice și să stăpînească la perfecție și specialitățile practice. Ca muncitorii primesc salariul corespunzător, iar ca studenți — bursă, care este cu cincisprezece la sută mai mare decît în celelalte institute de învățămînt superior. Evident, bursele sînt plătite tot de uzină. Cursurile durează șase ani, trecerea dintr-un an în altul se face, ca preluțadenți, în urma examenelor, dar pe deasupra studenții trebuie să dobîndească și o categorie superioară în producție. În cursul celor șase ani de studenție, în care timp studiază disciplinele teoretice legate de specialitatea aleasă, ei lucrează ca brigadierii, ajutoari de maștri, maștrii sau tehnologii.

Cine sînt studenții de la „Rostselmaș” ?

Răspunzînd la întrebarea unui reporter care a vizitat marea uzină-universitate, secretarul Comitetului de partid al uzinei întreprinderii, i-a spus cu un zîmbet de legitimă mîndrie :

— Sînt cei mai buni dintre cei buni ! Cîi ne-am bătut capul cu tovarășii de la sindicat și comsomol oîndă i-am ales... Cum să te hotărîști ? Fruntasi, oameni dintr-o bucătă, domicili de învățatură avem ca deuzul. Poftim de alegere !

Cei mai buni dintre cei buni...

Liudmila Miroșnicenko a venit la universitate ca muncitoare calificată. Ca elevă a visat mai întîi să devină actriță. Dar o dată a vizitat cu întreaga clasă o întreprindere. Și vițtoarea actriță s-a simțit atrasă de metal. Ore întregi a muncit cu vîrșită cum hucățile bîlornae și dăre se lăsară dărele pe seama oamenilor și a mașinilor și se transformă în tot felul de plesse. Hotărîrea a fost luată. După terminarea celor șapte clase elementare s-a înscris la o școală tehnică pe care a absolvit-o strălucit. De aici a fost repartizată la „Rostselmaș”. Liuda și-a ales dificila specialitate de slefuitoare și foarte curînd a devenit fruntasă. Lustruța piesele cu atîta artă încît se putea privi în ele ca într-o oglîndă.

Si într-o zi, fruntase Liudmila Miroșnicenko i s-a oferit posibilitatea să-și continue studiile. Secretarul organizației de comsomol a venit la dînsa și a întrebato simțu :

— Vrei să înveți ?

Întîi Serga a venit din stepele din Saksk. Acolo s-a născut conștient, pătrunzîndu-se ventru totdeauna de draște pentru fermecătorele născut natal. Rămase orfan de mic, a trebuit să înceapă să lucreze de tînr. De la 15 ani s-a angajat la sovhozul de cereale „Glazna” vestit în întreaga țară. Cu timpul s-a specializat ca frezor. Studiile medii le-a terminat mai tîrziu, anul trecut, urmînd cursurile serale. La 20 de ani Iuri Serga a devenit student.

Atîi Viktor Barciakov n-a putut învăța la timpul potrivit. Părinții i-au murit în Leninradul încercînd de lăscuși. Bătaful a crescut într-o casă de copii. Hotărîit să calce pe urmele tatălui său, care a fost inginer, Viktor s-a înscris la o școală de meserii. Apoi a urmat serviciul militar. Abia după demobilizare a terminat școala medie serală de pe lîngă uzina de locomotive electrice din Novocerkassk. Anul trecut uzina i-a trimis ca pe cel mai bun dintre cei buni la universitate de la „Rostselmaș”. Viktor cunoștea două meserii : pe cea de lăcătuș și de strungar. Dar vroia să devină, ca și tatăl său, inginer otelar. Or, după cum se știe, la uzina-universitate practica trebuie făcută în specialitatea aleasă.

— Am să mă calific ca otelar — a spus Viktor, categoric, membrilor comisiei de admitere.

Si s-a calificat. În numai două luni a obținut categoria a treia în noua specialitate.

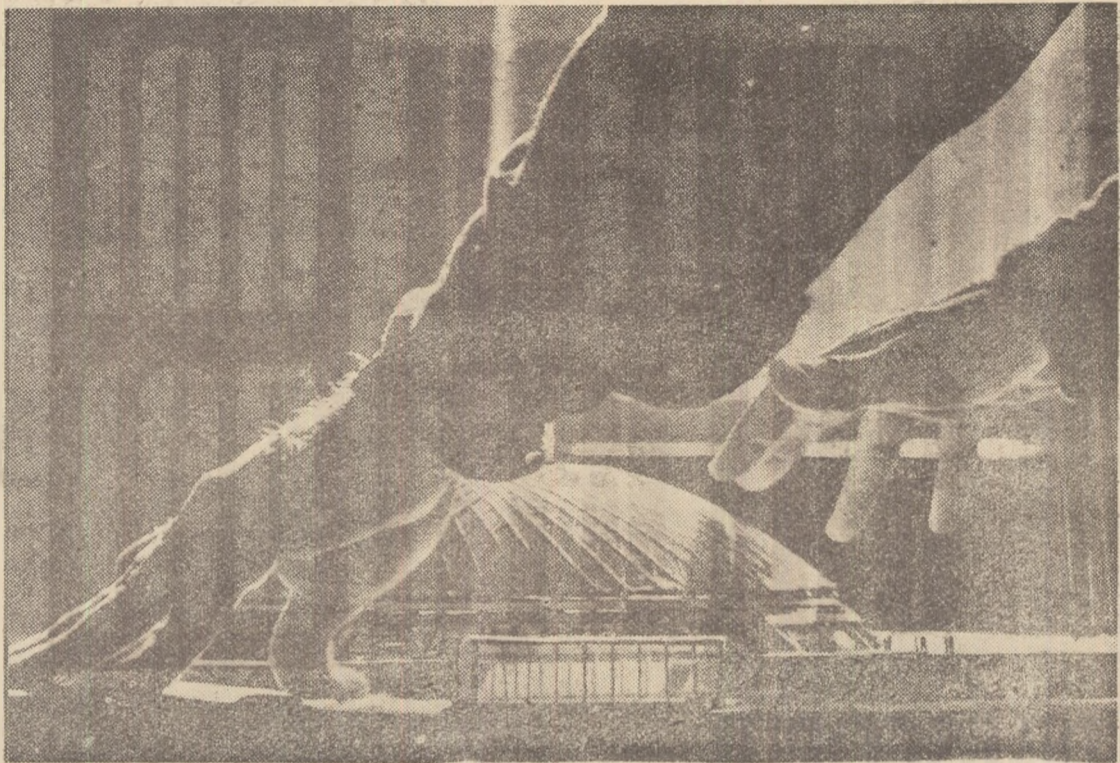
Oamenii aceștia atît de diferiți — ca vîrșă, destine, biografii — se sudează tot mai mult într-un colectiv unit care în amfiteatru, ca și în secții, ține sus steagul uzinei.

Iar uzina este mîndră de viitorii ei ingineri. Întreaga colectiv se interesează de rezultatele în producție și învățatură ale studenților muncitori. Perioadele de examene sînt un motiv de emoție pentru toți.

Cine va fi „Rostselmașul” peste puțină vreme, cînd vor începe examenele de sfîrșit de an ale primii serii de studenți, va auzi neapărat, în toate secțiile, întrebarea :

— Nu știți, ce au făcut studenții noștri ?

lulia Scutaru

Diploma arhitectului

Macarale de construcție, schelete uriașe de blocuri, zîmbetul fericit al celor ce se mută în casă nouă... Elementele acestea nu mai pot fi despărțite de peisajul cotidian sovietic. Ele au pătruns adînc, organic, în viața de fiecare zi a constructorilor comunismului.

Arhitecții și constructorii sovietici se mîndresc pe drept cuvînt cu faptul că Uniunea Sovietică ocupă primul loc în lume în ce privește volumul noilor construcții. În U.R.S.S. se construiesc zilnic mult mai multe locuințe decît în S.U.A., Anglia, Franța

Comparînd odată sistemele de planificare și construcție ale orașelor New York și Moscova, N. S. Hrușciiov a arătat : „Orientarea capitalistă în construcția de orașe nu ține seama de necesitățile vitale ale oamenilor. Fără să vreau am făcut cu mîndrie comparație între această situație și dezvoltarea socialistă a orașelor noastre, unde planificarea și construcția slujesc omului, grijii pentru el, creării de confort maxim”.

Această idee străbate ca un fir roșu întreaga practică a urbanismului sovietic.

În cadrul lucrărilor

Congresului s-a insistat asupra realizării sarcinilor trasate de partid și de guvern de a se lichida în următorii ani necesitățile de locuințe și de a se distribui în așa fel spațiul locativ, încît fiecărei familii să-i fie pus la dispoziție un apartament separat. În cadrul discuțiilor s-a arătat că înțelegînd just răspunderea care le revine în această problemă

Al treilea Congres al arhitecților sovietici

PENTRU UN STIL SOCIALIST

și R.F.G. luată laolaltă. În ultimii cinci ani s-au dat în folosință peste 330 de milioane de metri pătrați de suprafață locativă cu tot confortul modern — ceea ce echivalează cu fondul de locuințe al aproximativ cincizeci de orașe mari ca Sverdlovskul. În același rîstimp, pe întinsul U.R.S.S. au apărut alte zeci de mii de școli, spitale, sanatorii, cluburi, cîmînc noi. Orașele și satele sovietice devin tot mai frumoase, mai moderne.

În toate acestea un rol important revine arhitecților sovietici care participă, alături de întreg poporul, la marea operă de construire a comunismului.

În aceste zile de mai, cei mai buni arhitecți ai țării s-au adunat la Moscova la cel de al treilea Congres al lor, pentru a face bilanțul intensei activități desfășurate în ultimii cinci ani, pentru a-și împărtăși reciproc experiența și a stabili planurile de viitor. Au venit în marea Palat al Kremlinului din diferite colțuri ale Uniunii Sovietice, însuflețiți de același vis arzător de a face localitățile lor natale cele mai frumoase și mai bine amenajate din lume.

În telegrama de felicitare adresată celui de al treilea Congres unional al arhitecților de către Comitetul Central al P.C.U.S. și de Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. sînt scoase în relief succesele dobîndite în marea operă de construcție.

„Niciodată încă pe pămîntul sovietic lucrările de construcție nu s-au desfășurat într-un ritm atît de rapid, în asemenea proporții și cu o atît de largă folosire a metodelor industriale, ca în zilele noastre. Numai în primii doi ani ai septenarului a fost începută construcția a peste două mii de întreprinderi mari de industrie și transport, iar în orașe și așezări muncitorești s-au construit 4 milioane 600 mii de apartamente cu o suprafață totală de peste 165 milioane metri pătrați.

Aceste realizări îi bucură pe oamenii sovietici. Dar în fața noastră stau sarcini și mai mari. Este absolut necesar ca toți arhitecții sovietici să devină constructori-creatori în adevăratul înțeles al cuvîntului, stăpînînd la perfecție metodele și mijloacele industriei de construcție moderne, cunoscînd economia concretă, dispunînd de o înaltă măiestrie profesională, să fie organizatori capabili ai procesului de creație în proiectare și construcție. Ei sînt chemați să influenteze activ asupra ridicării calității construcției, să aibă o strînsă legătură cu santierul, cu combinatele de construcții de locuințe”.

În lumina acestor sarcini s-au desfășurat și lucrările Congresului. Atît în raportul prezentat de A. V. Vlasov, membru al prezidiului conducerii Uniunii arhitecților din U.R.S.S., cit și în luările de cuvînt ale participanților s-a făcut un bilanț al drumului parcurs, al realizărilor dobîndite în perioada care s-a scurs de la cel de al doilea Congres și s-au trasat jaloanele viitoare activități.

Direcția principală a dezvoltării arhitecturii sovietice — a arătat în raportul său A. V. Vlasov — este determinată de necesitățile de astăzi ale societății. Orașele sovietice se dezvoltă în concordanță cu principiile socialiste de arhitectură.

importantă, arhitecții sovietici au introdus pe scară largă în practică proiectele tip de case de locuit cu apartamente economice și proiectele de edificii cultural-sociale.

De asemenea, la Congres a fost amplu dezbătută problema folosirii pe scară cit mai largă a panourilor mari prefabricate, sistem care oferă constructorilor avantaje serioase. Pe aceeași linie s-a arătat că arhitectura sovietică a făcut un mare pas înainte pe drumul industrializării construcției de masă și s-au conturat cîteva perspective de viitor. Și anume s-a precizat că pînă în 1965 jumătate din volumul total al construcțiilor de locuințe se va efectua prin asamblarea de panouri prefabricate.

S-a insistat de asemenea asupra importanței pe care o are planificarea elastică a apartamentelor, care să permită locatarilor să-și distribuie spațiul în funcție de necesități.

Un loc important în lucrările Congresului a fost acordat construcției la sate. Discuțiile au scos în evidență faptul că în ultimii ani în satele colhoznice au fost construite patru milioane de case iar în sovhozuri s-au dat în folosință trei milioane și jumătate de metri pătrați de suprafață locativă. Succese mari au fost dobîndite și în ce privește construcția de școli, institutii pentru copii, ferme etc.

În privința sarcinilor de viitor ale construcției la sate s-a insistat asupra problemei foarte importante a urbanizării satelor.

În arhitectura modernă, care are o nouă bază materială folosind elemente industriale, nu mai pot fi preluate mecanic legile de construcție ale formelor arhitectonice din trecut. De aceea, la congres s-au ridicat cu toată acuitatea problemele esteticii noi, problemele stilului socialist.

Idealurile estetice ale societății, noțiunea de frumos evoluează odată cu dezvoltarea societății omenesti. De aceea — au arătat participanții la Congres — omul societății comuniste nu va mai căuta frumusețea arhitectonică într-o risipă de ornamente scoase din arsenalul trecutului, ci într-o nouă organizare a spațiului, într-o imbinare armonioasă și simplă de linii și suprafețe. De altfel, încă în raportul prezentat la Congresul al XX-lea al P.C.U.S., Nikita Sergheevici Hrușciiov a ridicat problema creării unui stil nou, socialist în arhitectură.

„Sarcina de onoare a arhitecților noștri — a spus N. S. Hrușciiov — este să creeze un stil arhitectonic socialist, care trebuie să cuprîndă tot ce a fost mai bun în gîndirea arhitectonică a omenirii în trecut și, totodată, să se bazeze pe tradițiile cele mai înaintate ale arhitecturii sovietice. În clădirile noi trebuie să existe maximum de confort pentru om, el trebuie să fie trainic, economic și frumos”.

În fața arhitecților sovietici — s-a arătat în concluziile Congresului — stau sarcini mărețe. În strînsă colaborare cu inginerii și constructorii ei trebuie să creeze o arhitectură calitativ nouă, care să satisfacă cit mai deplin necesitățile vitale ale oamenilor sovietici și totodată să țină seama de problemele de perspectivă ale construcției comuniste.

Arh. Ene Codrescu

PROBLEME NOI SOLUȚII NOI

TELESCOPUL — INSTRUMENT DE CERCETARE DEPĂȘIT?

Impresionantele succese ale cosmonauticii sovietice, călătoria primului om în spațiul cosmic, au făcut ca în ultimii ani să treacă pe plan secundar, cel puțin în atenția publicului, mijloacele „clasice” de cercetare a Universului. Este vorba de mijloacele astronomice. Dar și în acest domeniu, oamenii de știință sovietici dețin un loc de frunte. În momentul de față, în Uniunea Sovietică se construiește cel mai mare telescop optic din lume, cu oglinda de 5,5 m diametru, iar la Observatorul astrofizic din Crimeea a fost pus în funcțiune un telescop cu oglinda de 2,6 metri diametru, cel mai mare din Europa.

Se poate pune întrebarea de ce mai este nevoie de telescoape, acum când Cosmosul poate fi explorat cu ajutorul navelor-rachetă? Răspunsul este că navele cosmice nu sînt altceva decît niște vehicule cu ajutorul cărora ne putem ridica deasupra atmosferei terestre și deplasa prin spațiu. Observarea Universului necesită însă un aparat variat, astfel că telescoapele vor continua să fie la mare cinste și în laboratoarele și observatoarele instalate pe bordul stațiilor cosmice.

Dimensiunile Universului vizibil sînt determinate pentru noi de puterea telescoapelor. Cu cît corpul ceresc pe care îl observăm este mai depărtat, cu atît radiațiile care ajung de la el sînt mai slabe. Limita zonei vizibile a Universului este distanța cea mai mare de la care radiațiile sosite pe Pămînt pot fi „simțite” de instrumente. În prezent, această limită se află la 6 miliarde ani lumină. În vederea extinderii ei se construiesc telescoape din ce în ce mai mari și mai puternice, capabile să capteze cît mai mult din infinitele cantități de energie sosite de la corpurile cerești.

Oglinda este elementul principal al telescopului. Ea colectează lumina. Cu cît suprafața oglinzii este mai mare, cu atîta mai mare este și cantitatea de lumină colectată. Astfel, diametrul oglinzii telescopului este în raport direct cu diametrul părții vizibile pentru noi a Universului.

Realizarea unei oglinzi de diametru mare este extrem de dificilă, presupunînd un nivel foarte ridicat al tehnicii. Turnarea unei coloș de cinci tone de sticlă specială, de înaltă calitate, răcire sa în decurs de cîțiva ani cu numai cîteva fracțiuni de grad pe zi pentru a obține o omogenitate perfectă, șlefuirea în forma de paraboloid cu o precizie de cîteva milionimi de milimetri sînt realizări asemănătoare cu cele obținute în domeniul cosmonauticii. La aceasta se adaugă telescopul propriu zis, un gigat metalic care poate atinge 100 de tone în greutate și care orientează oglinda spre toate direcțiile bolții cerești, cu precizia și finetea unui mecanism de cronometru. Pentru a urmări un corp ceresc este necesar ca telescopul să se rotească cu aceeași viteză ca și Pămîntul dar în sens invers, în jurul unui ax a cărui prelungire trece prin steaua polară. Este greu de imaginat cîtă ingeniozitate tehnică este necesară pentru a face ca zecile de tone ale părții mobile a telescopului să poată fi manevrate la fel de precis și de ușor ca un microscop, care este de zeci de mii de ori mai ușor.

Dar și în partea mecanică a instrumentelor de observare a Universului au intervenit realizări ultramoderne. Astfel, lagărul în care se rotește unul din telescoapele aflate în construcție în U.R.S.S. și care îi suportă întreaga greutate, pentru a-i asigura o mișcare perfect lină este format dintr-o emisferă cu diametrul de 1,4 metri, prelucrată foarte precis și sprîjinindu-se pe un strat de ulei sub o presiune de 40 de atmosfere. Putem spune dar că telescopul plutește pe ulei. Frecarea este atît de neînsemnată, încît uriașul de 62 de tone ar putea fi mișcat cu mîna.

Desigur că deservirea unui asemenea telescop nu mai corespunde imaginii pe care ne-am făcut-o despre astronomi, stînd cu ochiul la obiectiv, într-o poziție incomodă.

Manevrele și operațiile telescopului sînt automatizate, cu ajutorul unui număr de peste 160 de mașini electrice. Astronomul stă la un pupitru de comandă, de la care, prin apăsarea unui buton, declanșează funcționarea unor roboți și mașini electronice de comandă. Acestea orientează telescopul către direcția dorită, execută fotografiile, măsurătorile ale intensității luminoase sau înregistrări spectrale.

Este vorba de operații complexe, îndeplinite acum rapid și precis și care măresc „productivitatea” telescopului, permițînd efectuarea unui număr mare de observații, cu rezultatul accelerării cunoașterii Universului.

În termeni terestrați, puterea noului telescop de la Observatorul astrofizic din Crimeea ar îngădui observarea flăcării unei luminări la o distanță egală cu aceea de la Moscova la Vladivostok. Forța de recepționare a noului telescop va permite utilizarea lui și în scopuri cosmonautice, pentru urmărirea zborului navelor cosmice interplanetare.

În fața actuală a cunoștințelor asupra Cosmosului, observațiile făcute cu ajutorul marilor telescoape contribuie la edificarea unei noi științe, cosmologia. Aceasta se ocupă cu cercetarea legilor fenomenelor cosmice care se petrec pe o scară extrem de mare în timp și în spațiu.

Problemele pe care le cercetează cosmologia sînt pasionante. Cum iau naștere și cum evoluează stelele, Galaxiile, sistemele de Galaxii, care sînt legile după care evoluează întregul univers, cum iau naștere elementele chimice, care este distribuția lor în Univers, iată cîteva dintre întrebările la care este chemată să răspundă cosmologia.

Știința a făcut de pe acum mari progrese în această direcție. Astfel, celebrul astronom sovietic Ambarzumian a dovedit că procesul de formare a stelelor are loc și acum. D. I. Blohințev a emis o ipoteză foarte îndrăznească în legătură cu formarea corpurilor cerești prin ciocnirea dintre două particule cu energii extreme de înalte, ipoteză bazată pe descoperiri făcute la scară subatomică. Pentru verificarea acestei ipoteze sînt necesare observații făcute cu instrumente foarte puternice. Iar dintre toate instrumentele oamenilor de știință, marile telescoape sînt cele care oferă cele mai largi posibilități de studiere a Universului infinit.

Ing. A. Negrea

PRIN TELEFON
DE LA
CORESPONDENȚII
NOSTRI

SCURTĂ CĂLĂ ÎN LUMEA ȘTIINȚELOR ...

La Moscova aflu în fiecare zi noutăți... Oriunde te-ai duce — în laboratoare, în institute științifice sau în birourile de proiectări ești primit cu căldură. Ingineri, chimiști, medici îți prezintă ultimele cercetări, te pun la curent cu studiile lor.

Astăzi vom face împreună, stimați cititori, o călătorie în lumea științelor... tinere.

Și, se înțelege, noutățile despre cibernetică vor veni primele la rînd.

Cibernetică a jucat un rol foarte important în cucerirea Cosmosului... Instalațiile electronice care pot înregistra sute de mii de semne pe minut reacționau, de pildă, la cea mai mică deviere de la orbită. Și nu degeaba se spune că mașinile electronice pot înlocui cîteodată creierul omnesc. Profesorul Alexandr Liotov, președintele Asociației internaționale de automatică, dădea recent exemplul mașinii de diagnostic, realizare nouă, care poate pune 96 de diagnostice.

E interesant de remarcat, că în unele cazuri, mașina poate fi mai obiectivă decît un medic, dat fiind că se bazează pe date precise și nu pe senzații subiective.

Făcînd o paranteză, aș vrea să vă prezint în cîteva cuvinte o variantă a acestei mașini, realizată de curînd la Moscova. Cercetătorii Institutului de matematică au realizat o mașină cibernetică pentru diagnosticarea bolilor de inimă. Cunoșcutorul specialist sovietic în matematică, profesorul Iuri Mitropolski a declarat că rezultatele obținute pînă acum sînt pozitive.

Medicul introduce datele de bază obținute pe baza electrocardiogramelor, radiografiilor și ascultării bătăilor inimii. După ce au trecut prin „memoria” mașinii cibernetică, datele introduse se transformă în diagnostic. (Datele inițiale ale memoriei au fost alcătuite și cifrate cu contribuția renumitului cardiolog sovietic, profesorul Nikolai Anosov).

Se întîmplă și ca mașina, pe baza comparării în „memorie” a datelor nou primite cu cele înregistrate anterior, să aprindă trei becuri. Două nu ard cu putere maximă. Ele reprezintă variantele posibile ale diagnosticului. Al treilea indică datele suplimentare, necesare pentru punerea diagnosticului definitiv.

Dar să revenim la cele relatate de profesorul Alexandr Liotov.

— În momentul de față se fac cercetări asidue în domeniul sistemelor de comandă bioelectrice. Recent a fost creată o proteză pentru un fost ofițer care și-a pierdut mîna în război. Un sistem miniatural de motoare electrice și mag-

neji este pus în mișcare.

Cibernetică se află în bu-

Zilele trecute am înțeles că poate de practică a cîntă avut loc pe... străzile Moscovei mașinilor este foarte mult. Trebuie să cunoască întregul. Nu cu mult timp în urmă șteli noul, în punctele numărul de mașini pe o anumită al unui institut științific o instalație cibernetică de 20 de cm sub asfalt, ea precizie numărul de autoturisme.

Acest calcul, însă, nu este o dirijare rațională a traficului de mașini pe o anumită circulație. Pe baza semnelor electronice de calcul în circulație și manevrează cu ajutorul „memoriei” traversarea intersecțiilor.

Curînd, aceste regulatoare mașinilor ar trebui să fie pe pielea. Secolul nostru n-a dat nimic deosebit în domeniul ciberneticii. În ultimul timp sînt apărute unele noi. Una dintre ele este zborul lui Iuri Gagarin în spațiul cosmic. Știința numeroase electronice. „Istoria” biologiei, cu lansarea spre înălțimi a Belka și Strelka. Studiile științifice asupra zborului și a permis noii științe să necesare pentru zborul cosmic. Unul din întemeietorii ciberneticii este profesorul Nikolai Iukov-Verbitski, precizări interesante în domeniul științelor.

— Sînt nenumărate lucruri care trebuie să le descoperim. Grandioase sarcini ale științei stabilește existența sa în Univers. După părerea mea, ar putea să fie găsite pe Pămînt.

Pe de altă parte nu este de așteptat ca unele planete să existe în prezent și să dispără. În domeniul științelor obținute noi date asupra cosmosului. Se crede că în diferite forme ale materiei sînt răsădite, umiditate, căldură, etc. Proprietățile lor de interes pentru cercetare.

Desigur că în favoarea anumite dovezi materiale. Zhejnikov se referă la un meteorit găsit într-un meteorit este foarte rar înțînă, seama de fenomen.

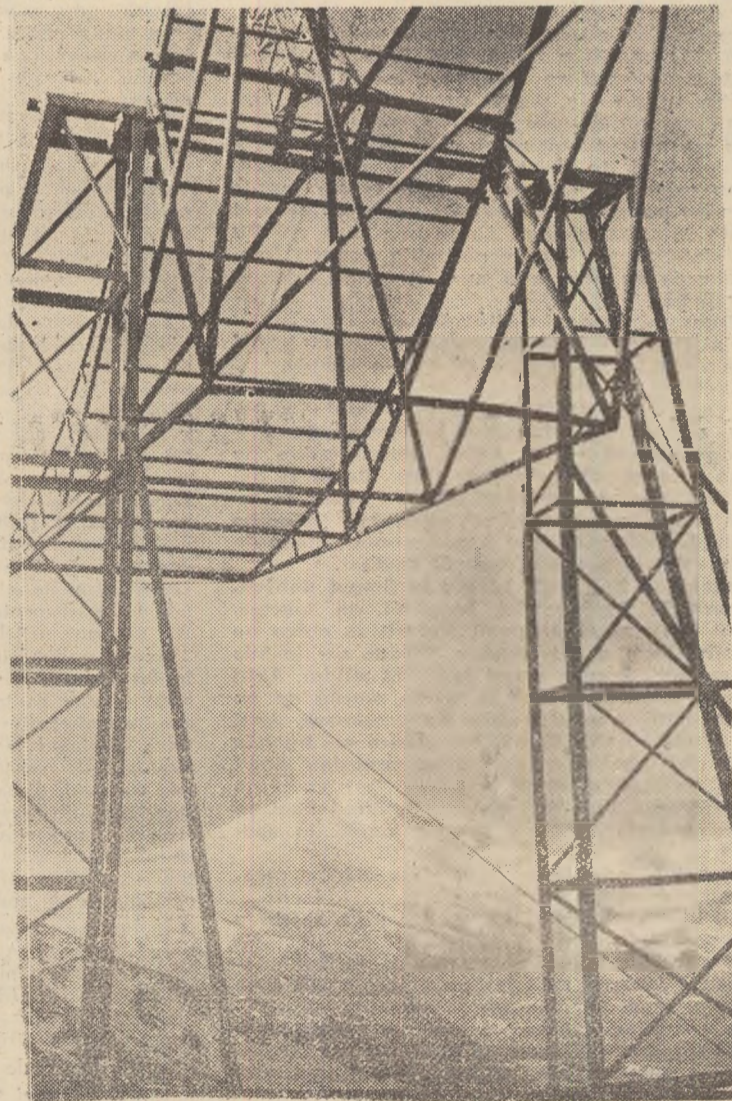
— Trebuie să ne așteptăm la apariția unor organisme ale căror din elemente chimice de parte este foarte posibil să existe elemente care nu există în prezent.

Aceasta este concluzia. Viitorul (probabil nu departe) aduce de bună seamă că această știință este largă.

CÎTEVA

Secolul atomic... Secolul electronic... Secolul electronic a început să se desfașoare și în domeniul fizicii. În jurul Pămîntului. Navetele spațiale au deschis, în istoria luptei omului pentru cucerirea Cosmosului, era de aur a tainelor Universului. Vor avea aceste cercetări evoluția societății umane? În abia poate fi imaginată se realizează aidoma un cârmă diviziunea nucleară avalanșă.

Referindu-se la perspectiva cuceririi Universului, profesorul în științe tehnice a fost în revista „Nouvelles de la recherche”, în legătură cu

La 2130 de metri înălțime. Radiointerferometru la o stațiune astronomică sovietică din munți.

Ing. A. Negrea

docurenți. Instalația
arubă hainei.
o aplicare cit se
eticii. Intâlnirea a
vei, unde circulația
Serviciul circulației
ateea transportului.
eci de activiști ob-
le mai aglomerate,
ireal de proiectare
Moscova a realizat
ip nou. Așezată la
egistreză cu mare
bile pe unitatea de

suficient: e nevoie
ulației. Cercetătorii
lator cibernetic de
er primite. o mașină
streză necesitățile
nafoarele, hotărînd
ul necesar pentru

vor fi instalate pe
a Moscova.

ere, însă, numai ci-
a apărut multe ști-
biologia cosmică.
osmos a dat acces-
le noi pentru cer-
mice începe odată
cățelușelor Laika,
mănușită a ac-
mului patruzeilor
ă toate concluziile

ogiei cosmice, pro-
tov a făcut cîteva
ură cu dezvoltarea

le naturii pe care
Una din cele mai
giei cosmice este
stenței materiei vii
or savanți, în Cos-
orme de viață care

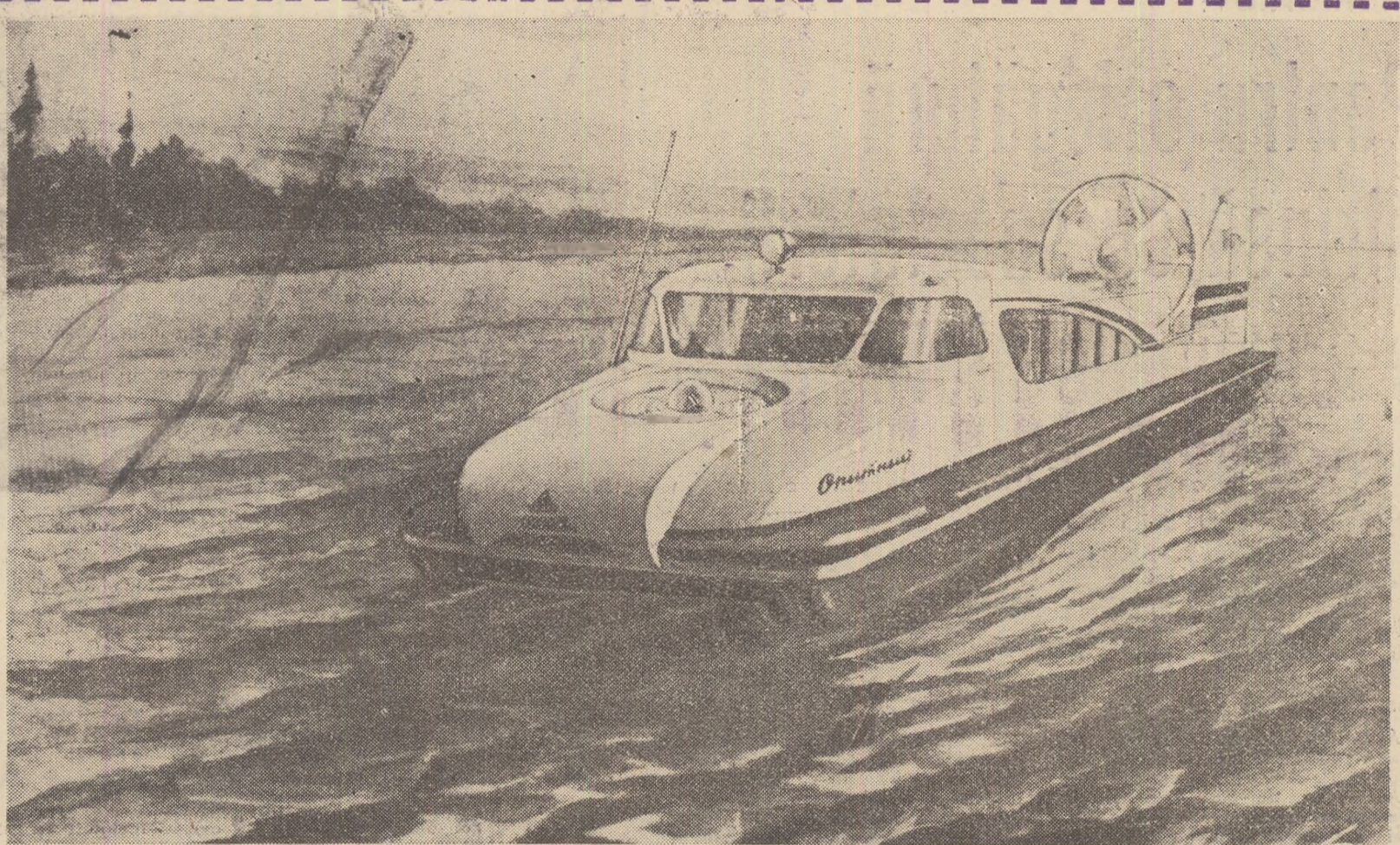
clus faptul ca pe
de viață care pe
aceasta, savanții ar
ii vieții pe planeta
nos ar putea fi în-
adapate la tempe-
nă și radiații ma-
rare ar fi foarte in-

ecărei teorii există
lesorul Jukov-Ver-
de materii organice
în anul 1958. Cazul
trebuie să se țină

să întîlnim în Cos-
elule sint compuse
cute. Pe de altă
avem de-a face cu
pămînt.

vântului sovietic.
îndepărtat) ne va
e noutăți. Drumul
chis.

Andru Stark

Schița modelului experimental al motonavei zburătoare sau, cum i se mai spune, motonava cu pernă de aer. De altfel, modelul a și fost realizat și a trecut cu succes probele. Motonava cu pernă de aer va naviga pe ape mici, cu o viteză de 50-60 km pe oră.

Vă prezentăm pe M. V. KELDIȘ

Adunarea generală a Academiei de Științe a U.R.S.S. din 19 mai a.c. a satisfăcut cererea acad. A. N. Nesmeianov de a fi eliberat din funcția de președinte al acestui for științific și a ales un nou președinte, în persoana lui Mstislav Vsevolodovici Keldiș, savant cu renume mondial. Publicăm mai jos cîteva scurte însemnări biografice despre noul președinte al Academiei de Științe a U.R.S.S.

M. V. Keldiș s-a născut la 10 februarie 1911. În 1931 a terminat cursurile Facultății de fizico-matematică a Universității de stat din Moscova. Din 1949 este membru al P.C.U.S.

După terminarea facultății a lucrat mulți ani la Institutul central de aerodinamică. Sub influența studiilor sale, au apărut curente noi în domeniul mișcării nepermanente a corpurilor în lichid și în domeniul aerodinamicii.

Din anul 1934, M. V. Keldiș, fără a părăsi Institutul central de aerodinamică, a lucrat și la Institutul de matematică „V. A. Steklov”. Patru

ani mai tîrziu, în 1938, a susținut cu succes disertația pentru obținerea titlului de doctor în științele fizico-matematicice.

Sub îndrumarea lui M. V. Keldiș s-au efectuat lucrări importante în domeniul dinamicii structurii de rezistență a avioanelor.

Actualul președinte al Academiei de Științe a U.R.S.S. a desfășurat o rodnică și multilaterală activitate pe tărîmul matematicii, cu rezultate extrem de importante pentru dezvoltarea acestei științe. M. V. Keldiș este autorul unor lucrări fundamentale privitoare la teoria funcțiilor de variabilă complexă, la teoria potențialului, la metodele aproximative de integrare a ecuațiilor diferențiale etc. Multe din metodele matematice elaborate de el au o mare importanță practică pentru soluționarea unor probleme de fizică și de tehnică. El a adus un aport prețios la dezvoltarea matematicii calculatorii și a tehnicii de calculare în Uniunea Sovietică și s-a ocupat îndeaproape de unele probleme de comandă automată.

M. V. Keldiș a creat o puternică școală de cercetare științifică care, sub conducerea sa, a rezolvat multe probleme extrem de complexe ale științei contemporane. Alături de lucrările sale, o mare însemnătate au și lucrările discipolilor și colaboratorilor săi, precum și lucrările colectivelor care au lucrat sub conducerea sa. După cum a subliniat presa sovietică, M. V.

Keldiș a dat dovadă de o înaltă capacitate organizatorică, care a adus mari servicii științei sovietice.

În același timp cu importanța sa activitate de cercetări științifice, M. V. Keldiș a acordat multă atenție pregătirii tinerilor specialiști. În anul 1932 a fost numit docent, iar mai tîrziu profesor la Universitatea de Stat din Moscova. Din rîndul elevilor săi s-au ridicat numeroși savanți de seamă, care au dobîndit succese deosebite în domeniul științei.

M. V. Keldiș a fost distins cu titlul de laureat al Premiilor Lenin și Stalin, cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și a fost decorat de cinci ori cu Ordinul Lenin și de trei ori cu ordinul „Steagul Roșu al Muncii”. În 1943 a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., trei ani mai tîrziu — membru activ, în 1953 membru al prezidiului Academiei, iar în 1960 vicepreședinte al Academiei de Științe a U.R.S.S.

În cuvîntările rostite cu prilejul alegerii sale ca președinte al Academiei de Științe a U.R.S.S., numeroși oameni de știință au subliniat meritele lui M. V. Keldiș în dezvoltarea științei sovietice și i-au urat spor la muncă, în noua sa funcție de înaltă răspundere față de poporul sovietic, față de Partidul Comunist.

A. B.

ASPECTE ALE ȘTIINȚEI ÎN ERA COSMICĂ

niilor interplaneta-
automatizării... Ome-
dă cu acești termeni,
decenii multora le-ar
sau, în cel mai bun
ul de îndepărtat. Și
epoca noastră, epocă
zvoltare a științei și
imitoare în cele mai
mană, inclusiv în re-
ului de a răzbi din-
ele bariere ale gravi-

at noua și remarcă-
cii sovietice, lansarea
pe orbite circulară
stok” și pasagerul ei,
aprilie, o nouă eră în
cerirea naturii — era
rii directe și în pro-
Influența pe care o
e descoperiri asupra
ra dezvoltării științei
progresul științific
ții în lanț, în cursul
loc asemenea unci

deschise științelor de
l Iakov Kravțov, doc-
tr-un articol publicat
ou”, interesante con-
mele ridicate în fața

savanților sovietici de pătrunderea nemijlocită a omului în Cosmos.

Una din cele mai importante consecințe ale explorării spațiului cosmic, menționează savantul sovietic, va fi cunoașterea directă a unor fenomene dintre cele mai importante, dar puțin cunoscute ca: taina „substanței primare”, ipoteza anti-lumilor, legile conservării, distanțarea Galaxiilor și principiul simetriei.

Referindu-se la „substanța primară”, profesorul Kravțov arată că cunoașterea amănunțită a naturii materiei este strîns legată de existența acestei substanțe. După cit se pare, „substanța primară” formează ceea ce se numește materia primară sau „pramateria”. Deci, problema fundamentală a Universului nu va putea fi rezolvată fără lămurirea problemei dacă „pramateria” există în mod real în Cosmos, fără studiarea proprietăților și legilor ei. Iar această problemă nu poate fi rezolvată decît prin mijlocirea explorărilor întreprinse de rachetele cosmice.

Nu începe îndoială, lumea înconjurătoare în care trăim este o lume materială, cu structură atomică. După descoperirea structurii atomului și, îndeosebi, după descoperirea în 1932 a anti-electronului, numit și pozitron, a anti-protonului și anti-neutronului, savanții au emis interesanta ipoteză că dacă ansamblul particulelor elementare constituie lumea materială a Universului atunci, cum e și logic, trebuie să existe și o „anti-lume” formată din anti-particule. Confirmarea acestei ipoteze este și ea strîns legată de cercetarea nemijlocită a Universului.

Nu mai puțin interesante se arată a fi și consecințele pe care le-ar putea avea, pentru știința cercetarea de către om a Cosmosului în ce privește legile conservării (energiei, masei, cantității, mișcării etc.) deosebit de importante pentru științele naturale și tehnice moderne și, îndeosebi, pentru fizică. Se bănuiește că dacă spațiul cosmic este într-adevăr un spațiu anisotrop, neomogen, neîmînat, atunci obișnuitele legi ale conservării materiei devin inaplicabile, fiind înlocuite cu altele, necunoscute nouă. De asemenea, fenomenul distanțării Galaxiilor, cu alte cuvinte îndepărtarea lor continuă de Pămînt cu viteze mari, mereu crescînde, stabilită pe cale de observație ridică problema vitezei limită a propagării semnalului care, potrivit concepțiilor actuale, n-ar putea depăși viteza luminii în vid. Dacă această părere s-ar dovedi nefundată, am putea presupune existența, în afara microcosmosului și macrocosmosului, a unui Megacosmos, o lume alcătuită din corpuri uriașe și viteze nelimitate. La fel în ce privește simetria, care în fond exprimă o anumită lege a structurii substanței. Dacă principiul simetriei nu e aplicabil la Univers, și lucrul va fi dovedit de viitoarele sondele cosmice, probabil că acestea îi sint proprii alte legi, diferite de cele cunoscute de noi în această privință.

În sfîrșit, oricît de ciudat ar părea, deși știința și tehnica modernă au atins un înalt nivel de dezvoltare, omul cunoaște mai puțin bătrîna noastră Terra decît imensitățile spațiului cosmic. Și aceasta, pentru că Pămîntul nu poate fi cunoscut în amă-

nunțime fără să fi fost descifrate în prealabil legile după care se conduce Universul, fenomenele care au loc în Cosmos. Cunoașterea originii, evoluției și stării actuale a Pămîntului ne va ajuta să cunoaștem și care va fi viitorul patriei noastre pămîntești.

Incheindu-și interesantul articol, profesorul Kravțov arată că drumul spre Cosmos deschis de Uniunea Sovietică oferă posibilități nelimitate de dezvoltare și altor științe, printre care astronomia, biologia, energetica etc. Într-adevăr, și probabil că nu peste multă vreme, poate chiar în următorii ani, omul va primi răspuns la multe din întrebările care-l frămîntă astăzi: Care e natura planetelor asemănătoare Pămîntului? Există oare viață în Univers și sub ce formă se prezintă ea? Poate oare, și prin ce mijloace anume, fi folosită formidabila energie a Universului pentru necesitățile Pămîntului și a navelor cosmice nevoite să întreprindă călătorii îndelungate?...

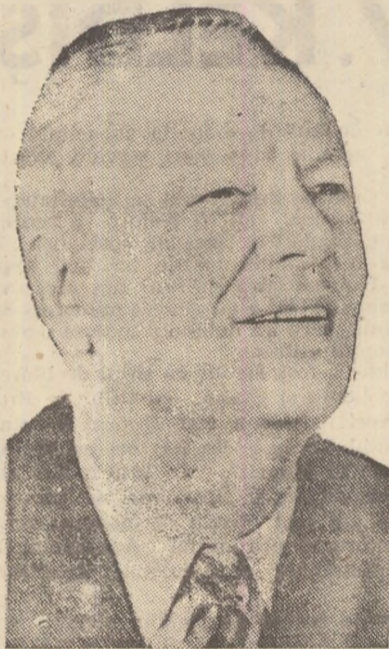
Dar, — subliniază savantul sovietic — cea mai de seamă consecință a călătoriilor cosmice va fi totala schimbare a concepțiilor omului, formate sub influența spațiului limitat oferit de Pămînt. Pătrunderea omului în Cosmos constituie un salt calitativ care a deschis o eră istorică nouă nu numai în ce privește progresul științific și tehnic, dar și din punctul de vedere al mentalității omului, al omului care-și făurește o nouă conștiință despre rostul și însemnătatea lui în lume.

Al. Marina

Pentru o legătură strânsă cu spectatorii, e nevoie de idei mărețe

În cele ce urmează reproducem câteva din ideile și opiniile exprimate de maestrul Nikolai Ohlopkov, conducătorul artistic al Teatrului „Maiakovski” în cadrul conferinței de presă din 23 mai a. c.

Astăzi, în noile căutări în artă, cuvântul „noi” are mai multă valoare decât „eu”. A sosit vremea ca oamenii de artă din țările socialiste și oamenii de artă progresiști din alte țări să se așeze la o masă rotundă. De la această masă ce ne spunem de vinută despre ceea ce trebuie să fie arta secolului nostru, secolul zborului cosmic, secolul atomic, caracterizat prin năzuința oamenilor de a pune atomul în slujba păcii.

Nu putem să nu ținem seama de faptul că omul epocii noastre e un om de o factură deosebită. În aceste împrejurări, sînt necesitate noi realizări și în domeniul artei teatrale. În ce mă privește, îmi imaginez teatrul viitorului ca teatrul unor zguduiri puternice. Și cum să nu vorbim astăzi de teatrul viitorului, cînd timpul trece atât de repede? Iuri Gagarin a zburat în Cosmos, în curînd vor zbura și alții. Trebuie să ne înălțăm deasupra pămîntului, evident, fără a ne rupe de el.

O altă trăsătură a noului teatru constă în dezvoltarea vieții lăuntrice a omului prin mijloace foarte variate. Omul nu e un sac cu cartofi. Dar pină și într-un sac, un cartof nu seamănă cu altul. Lumea constituie un imens conglomerat de posibilități psihologice variate și multiple. Trebuie să prezentăm pe scenă toată această multitudine de planuri, toată această varietate psihologică. Este o cerință a vieții și nu rezultatul vamei sau al altuia.

Socotesc că a sosit momentul ca spectacolul să prezinte omul în toată multilateralitatea sa. Viața cere de mult acest lucru. Iată, de pildă multilateralitatea personalitate a lui Vladimir Ilici Lenin. În anii care au urmat Revoluției, cînd în țară era război civil, cînd intervenționiștii atacau din toate părțile înăuntrul stat sovietic și cînd situația politică cerea să se îndrepte întreaga atenție spre problemele de stat, Lenin găsea totuși vreme să se joace cu un copil sau să asculte „Appassionata” de Beethoven.

Dar care e caracteristica dominantă a chipului lui Lenin? Ea e cunoscută lumii întregi: Lenin — conducătorul Revoluției, conducătorul proletariatului, Lenin-revoluționarul.

Sau un alt exemplu. L-am cunoscut personal pe Vladimir Maiakovski. Am asistat la multe discuții teoretice foarte aprinse cînd era fluierat, improșcat cu insulte. Dar Maiakovski nu-și pierde calmul, iar fiecărei injurături îi răspundea cu cuvinte ce țiau ca briciul. Era un om cu o voință deosebit de puternică. Citiți versurile lui. Unele sînt de un lirism care ne dezvăluie un om cu totul diferit.

Multilateralitatea caracterului omenesc constituie lucrul esențial, de care trebuie să se țină seama. Dramaturgii și oamenii de teatru trebuie să se depărteze de scheme, ei nu mai pot fi megafonele vechiului.

Astăzi, munca actorului capătă o importanță deosebită. Cînd o actriță o joacă pe Emma Bovary, lacrimile ei sînt lacrimile tuturor femeilor provinciale nefericite din lume. În cuvintele lui Hamlet „a fi sau a nu fi”, răzbate geamătul oamenilor chinuți din lume, care se întreabă „Cum să trăim?”

Vocea severă a lui Gorki întreba: „Cu cine veteți voi, măștri ai culturii?” Întrebarea lui este foarte actuală. Cu cine ești? Alături de cine ești? Iată de ce trebuie să fie mai strînsă legătura oamenilor de artă cu viața. Să prezentăm cît mai larg pe scenă înaltul nostru ideal comunist. Formulele decadente din occident care înfățișează omul ca pe un animal, o mîrdărie, un nimic, noi îi oprim pe omul mîndru, plin de voință, care-și îndreaptă umerii și se înalță spre un ideal luminos. Teatrul nostru are conținutul tradițiilor exprimate atât de bine de Stanislavski: „Actorul nu trebuie să reprezinte ci să trăiască”.

Evident, forța regizorului constă în primul rînd în actor. Dar în afară de actor, există și arta regizorului. Fiecare de regizorul care posedă idealul propriu în montarea pieselor și stăpînește arta de a lucra cu actorii. În îmbinarea acestor două elemente constă marea artă a regizorului.

În teatru există nu numai forța activă a actorului, regizorului, scenografului ci și o altă forță de mare importanță: spectatorul cu bogata lui fantazie. Noi, oamenii de teatru, simțim adesea nevoia să-i aplaudăm pe spectatori pentru atenția și sensibilitatea lor. Ca să realizezi o legătură strînsă cu spectatorii e nevoie de idei mărețe. Cu cît piesa e mai bogată în idei, cu atît e mai necesar ca ea să fie prezentată mai aproape de spectatori.

Ca să emoționeze, spectacolul trebuie să se desfășoare în prim plan. Numai așa se naște o mare căldură, o legătură permanentă cu spectatorul, care vede cum actorului îi strălucesc ochii cînd rostește anumite replici, cum rîde la altele, și distinge tremurul buzelor.

„Nu căutăm omul ideal, ci idealul pentru care trebuie să lupte omul. Trebuie să vezi în toate adevărul major. Privește acest adevăr major, privește cu sensibilitate în jur. Timbul nostru a dat naștere unui alt erou decât eroul Evului Mediu și al Renașterii. Eroul nostru este omul simplu

Pe o stradă din colhoz (dans din noul program al Ansamblului „Moiseev”)

Igor Moiseev: DESPRE DANS

- Să creăm dansul sovietic modern • Ansamblu sau teatru de dansuri? • „Petrușka” pe scenă

De cîtva timp S.U.A. aplaudă arta dansului ansamblului condus de Igor Moiseev, care întreprinde cel de al doilea turneu peste Ocean. Înainte de plecare, redacția săptămînalului „Nedelea” l-a invitat la „masă rotundă” pe cunoscutul coregraf și cântăreț al ansamblului. „Trebuie să creăm un dans sovietic modern” — a declarat în cursul discuțiilor Igor Moiseev care a ridicat și alte probleme interesante legate de arta coregrafică sovietică. Iată câteva dintre ele.

— Trebuie să ne punem de și mai multă seriozitate sarcina de a crea un dans care să oglindească viața noastră. Iar asta o poate face, după părerea mea, în primul rînd dansul popular. Căci coregrafia clasică nu iese din cîmpul tradițiilor teatrale ale trecutului.

Fiecare oîntec, fiecare dans istoricește constituit poartă pecetea timpului. Dacă am vrea să redăm epoca lui Pușkin într-un spectacol coregrafic, ar trebui să ne amintim în primul rînd de dansurile care erau atunci în modă. Nu poți oglinzi felul de viață și moravurile unei epoci fără a te sprijini pe o realitate istorică obiectivă existentă în acel timp.

Viața cere imperios să oglindim pe scenă pe tinerii noștri contemporani. Dar prin intermediul căruia dans o putem face? Din păcate trebuie să constatăm că încă nu există un dans sovietic modern. E o problemă pe care o putem rezolva nu făcîndu-ne reciproc reproșuri, ci pornind neîntîrziat la treabă. În dansurile noastre trebuie să se simtă mînzurimea, răsufierea vremii pe care o trăim.

Dansurilor occidentale noi trebuie să le oferim coregrafia noastră sovietică. E vorba de rezolvarea unei probleme foarte importante. Păcatul general al coregrafilor profesioniști este snobismul. Mulți dintre noi, printre care și eu am socotit că nu-i de demnitatea noastră să ne ocupăm de coregrafia legată de traiul nostru cotidian. Am făcut artă pentru mii, și nu pentru milioane de oameni.

Tema dansului modern este o temă de interes general, de o uriașă însemnătate. Și trebuie să o rezolvăm! Numai în felul acesta vom ajuta tineretul sovietic să-și creeze un dans al lui. îi vom ajuta și pe coregria să creeze o platformă pe baza căreia își vor putea face în sfîrșit apariția pe scenă contemporanii noștri.

E unanim recunoscut că coregrafia sovietică este socotită cea mai bună din lume. O recunosc pînă și cei care în alte privințe ridică tot felul de obiecții și nu sînt de acord cu noi. De aceea nu există nici o îndoială că dacă asemenea oîntecului sovietic, care se bucură de o popularitate atât de mare dincolo de hotarele țării ar exista și un dans sovietic, toate popoarele lumii l-ar primi cu brațele deschise.

Dar este mult mai greu să crezi un dans pentru viața de toate zilele decât un dans pentru scenă. Dansul modern nu trebuie să fie complicat, nu trebuie să ceară pricepere profesională. Măiestrie și o tehnică foarte înaltă. El trebuie să fie simplu, clar și în același timp trebuie să răspundă cerințelor noastre estetice și morale. Dar va trebui interpretat în ritmurile proprii vieții noastre.

Mai întîi trebuie compusă o muzică potrivită emoțională. Și nu de un compozitor, ci de cît mai mulți, pentru

ca să poată fi alese melodiile cele mai bune și în același timp cele mai simple. În muzica de dans trebuie să existe un impuls care să trezească imediat dorința de mișcare, dorința de a dansa. În caz contrar — oricît de frumoasă ar fi melodia dansul nu va putea trăi.

Întrucît în ansamblul pe care-l conduce, Igor Moiseev a făcut cîte ceva pe linia creării unui dans sovietic modern, el a vorbit în continuare, la rugămintea reprezentanților redacției, despre această latură a activității sale.

— În adevăr, multe dansuri care s-au bucurat de succes în cursul turneelor noastre sînt inspirate din contemporaneitate. Cucerit „Partizanii”, de exemplu. a dansul lumii. Pentru cel de al doilea turneu în S.U.A. ne-am împropătat Reporiul. Dar impresarul american S. Uroki mi-a atras atenția: „Faceți cum știți, dar din noul program să nu lipsească în nici un caz „Partizanii”. Dansul acesta a devenit un fel de emblemă a ansamblului. Tema lui i-a cucerit pe spectatorii din lumea întreagă, pentru că oglindește o anumită perioadă, plină de eroism, bine determinată istoricește și lupta poporului sovietic.

În legătură cu planurile de viitor ale ansamblului, Igor Moiseev a declarat: — Atît ansamblul cît și eu personal sîntem atrași de ideea de a crea dansuri dramatizate. Sincer vorbind, colectivul nostru a încetat de mult de a mai fi un simplu ansamblu și a devenit un teatru de dansuri populare.

Principiul de compunere a dansurilor noastre este profund teatral. Și lucrul nu e deloc întîmplător. Cele mai multe dansuri pe care le prezentăm încep cu o mică scenă mimată. Rostul ei este să-l introducă pe spectator în miezul acțiunii, deoarece fiecare dans are un subiect, o dezvoltare, un punct culminant. Se ridică cortina, se așază lumina și înainte de a începe dansul propriu zis, spectatorilor li se explică printr-o scurtă introducere ce epocă și ce motive ne-au inspirat în crearea dansului. Apoi dansul continuă. Fără această introducere dansul ar fi doar o sumă de mișcări executate cu tehnică. Principiul acesta este profund teatral. Singurul lucru care ne deosebeste de teatrul modern este faptul că noi nu ne „ascundem” două decoruri.

În ce ne privește planurile de viitor, mă preocupă punerea în scenă a baletului „Petrușka”. Muzica baletului este bogată în conținut, abundă în melodii populare. Aș monta „Petrușka” în strînsă colaborare cu o mare orchestră simfonică și cu cel mai bun cor al nostru.

Lucrarea aceasta este interesantă pentru noi întrucît caracterul ei popular. Îmi iau îndrăzneala să afirm că colectivul nostru este în stare să o interpreteze la un nivel înalt.

Acestea sînt viziunile noastre, planurile noastre de viitor.

— Și cît timp are să trebuiască să măsc pîr-
ghia?
— Pînd la primirea salariului.
— Cum asta?
— În cutia de sub nasul duminică cad jetele.
Pe ele poți să mînchi, să bei și să te distrezi.
Manevra pînghia pînd nu-mi mai simți mina. Mă
opîrți pentru e secundă.
— Ce faci? se rădă Harry.
— Vreau să mă edinez.
— O să te dau afară!
Apucai dar pînghia și cătuai cu înfrigurare să
încearci să-mi repiesi biacul electronic care
putea să mă „concedieze”. Pe semne că manevrînd
pînghia produceam e anume sarcină electronică
care, cu ajutorul rețelului, menținea decaștă pînghie
în situație de manșor. Era destul să încetez în-
gru cu mecanismul să încuie pînghia în dulap.
— Ah! Automatul meu s-a pus în mișcare —
vesti Susanne.
De pe înureta mea se prelingeau probocane de
sudare.
— Boss, cînd primesc salariul?
Woodrop era ocupat cu presedintele, Bombard
— Aparatul are să mi-o spuie. Prohivul trebuie să
fie maximal.
— Cînd am să-mi primesc banii? repetă.
— Cînd tensiunea anodică pe către o produce în
condensator are să deblocheze ritmul.
— Asta înseamnă...
— Cît încerezi tîd. Fiecare masină n-are mai
mult de un volt și jumătate. Mișcă mai repede.
Susanne își puse din nou în mișcare automatul.
Opțiun e de-a rechie.

7

2

A. DNEPROV:
LUMEA
IN CARE AM MURIT
(Pamflet)

Mi-au cumpărat cadavrul și m-au dus de la
morgă la Woodrop. În toate astea nu-i nimic sur-
prinzător, cum nu-i nimic ciudat în faptul că am
ajuns la morgă. Pur și simplu mi-am tăiat venele
în baia hotelului „Lumea nouă”. Dacă n-ar fi fost
vorba de datorii, nu m-ar fi găsit așa de repede,
mai bine-zis, m-ar fi găsit prea tîrziu. Dar datoriile-
le-s datorii și, în parte, din pricina lor am făcut
încercarea neteșită de a pleca într-o lume mai
bună. Grozav mai voiam să-i întîlnesc pe nepre-
vădătorii mei părinți și să le spun ce gîndesc des-
pre ei și, în general, despre toți cei care fac copii
pentru civilizatul nostru stat.
După cite știu, Woodrop m-a cumpărat pentru 18
dolari și 9 cenți, dar 3 dolari și 9 cenți i-au luat
pentru lințoliul în care m-au înfășurat. Așa că,
suma rotundă la care am fost prețuit era : 15 do-
lari. Asta-i prețul standard al unui cadavru fără
căpătii, pentru experiențe medicale.
Sînt de ajuns de fără căpătii pentru a intra în
această categorie, cu excepția unui singur punct,
neprevăzut de lege. Și anume că e imprudent să

cu înfrigurare schema „Eldorado”-ului, spre a o
vînde pe un milion de dolari. Valora aift deoarece
în ea se ținuse cont de elementul uman.
Pe toată leaia am luat tartine pe care le-am as-
cuns în buzunare.
Noaptea, furlîndu-ne spre fereastră, eu și Su-
sanne ne oprirăm la „societatea patronilor”.
— Ieri nu te-ai folosit nici măcar o dată de auto-
matul tău.
— Dacă m-aș fi folosit, tu ai fi cîștigat mai
puțin.
— Vrei să luăm rochiile și blana?
— Ducă-se dracului.
— Pot să-i las lui Woodrop un bilet că am fă-
cut-o eu. Mie mi-e tot una, eu nu exist.
— Nu-i nevoie. Așa o să ne fie mai ușor.
Ieșirăm pe fereastră, sărirăm un gard și ne po-
menirăm pe un drum larg și asfaltat care ducea
spre un mare oraș. Deasupra noastră strălucea pu-
ternic un cer portocaliu. Susanne se lipi o clipă
de mine.
— Nu te teme. Acum sîntem împreună. Am îm-
brățișat-o și am pășit înainte. Numai o singură
dată m-am oprit sub un felinar și, privind în ochii
încrezători ai fetei, am întrebat-o :
— Suzy, cum ai căzut tu în minile lui Woodrop?
Zîmbi ușor, își trase mina stîngă și ridicîndu-și
mîncea, îmi arătă un semn. Pe pielea albă se des-
lușea perfect o cicatrice lunguiată, smeurie.
— Și tu?...
Suzy incuviintă din cap.
Și iată-ne plecați, doi oameni care nu există,
în această lume cumplită.

10

15

— Nu mai vreau rochii, tipă dinău.
 — Dar ce?
 — Ce mi-ai promis. O blândă de nylon.
 — Am să mă întrec acum decalajul negativ la rețea și o parte din tensiunea condensatorului lui o să treacă asupra automatului dumitale.
 Așa știam și eu! În schema lui Woodrop roți capacitanți îl îndepărtează energia electrică și încă duceți în "stera de consum", în buzunarul și acumulatorii serven drept buzunar.
 — Asta-i preț de tot! Ce dracu, totul numai pentru dinău?
 Automatul poartă în cutie sub numele meu brobo-nat începând să zornăiește fotocanale.
 — Ia-ți "leada".
 Obținusem cinci lize de aramă.
 — Ce trebuie să fac cu ele?
 — Trebuie în "stera de consum" și fotocanalele de automat.
 Alergai în spatele peretelui de sticlă.
 — Răsposele! strigă veselă Susanne. Te-au zvrilit la automatul de așteptat.
 Căpătați o strachină cu supă, un colțel rece și o halbă cu bere.
 Stău domnul și pentru asta!
 Prima mea zi de muncă se sfârșise. Ce avea să mă fie a doua zi?
 În dimineața următoare am găsit-o pe Susanne cu ochii plini.
 — De ce îdărămează "societatea patronilor"? — o ironizai.
 Ieșisem devreme de la lucru. Monedele sunătoare

Dinșă nu-mi răspunse nimic.
 „Te iubesc. Asta citești?”
 — Da, răspunse fata încet. Urmează.
 „Te-am iubit din clipa când am înviat. Tot timpul, de când ne ocupăm cu proiectul ăsta idiot, mă gândesc cum s-o otergem amândoi. Dumneata și eu miaș. Vrei?”
 — Da, răspunse fata încet, scoțind foaia de hirtie din automat.
 „Uite ce-am plănuț. Oricum, am o meserie. O să plecăm de la Woodrop și o să încercăm să găsim o muncă adevărată și nu aiureala asta electronică. Împreună are să ne fie mai ușor. Pe cuvânt de onoare că după ce te-am văzut, am ajuns la concluzia că e o prostie să-ți tai venele”.
 — Și eu socotese la fel, șopti Susanne.
 Intră Woodrop.
 Privi la aparatele lui și poartă din degete.
 — Aha! Se pare că treaba merge! Tensiunea s-a stabilizat! Nu mai sînt deviații de fază. Ne apropiem de armonia între producție și consum.
 — Sigur, boss, roștii eu. Trebuie ca o dată să ajungă și societatea noastră să trăiască cum se cade!
 — Continuați în același spirit, iar eu am să consemnez toate astea în schemă, spuse el, ieșind din sală.
 — Să ne întîlnim la noapte aici. Fugim pe ferăstră.
 — Bine...
 Pînă seara am compus aproape zece știri idioate și am cîștigat o grămadă de gologani. Cîntîndu-cioasă, Susanne a scos foile de hirtie, demonstrînd idolului electronic interesul pentru producția mea.
 Armonia era deplină și Harry Woodrop scosese

— Am să-l răsunesc cu cît entuziasm pot! — Pentru reușita experienței trebuie să înțîn-zești câteva cazuri.
 — Am să mă plîng.
 — Nu te poți plînge pentru că nu există.
 — Cum așa?
 — Păi dumneața ai murit de mult.
 „Eldorado”-ul era așteptat din trei măsuri urtase, așezate în diferite colțuri ale unei săli urtase. Erau legate între ele prin rețele și cabluri. Una din măsuri se afla după un perete de sticlă. Harry Woodrop se așeză la un pupitru în mijlocul sălii și roșii:
 — Schizofreniilor, profesorii și senatorii înceară să perfecționeze societatea noastră cu ajutorul unor comitii și subcomitii, cu ajutorul rapoartelor unor comitete și al fondurilor filantropice, cu ajutorul conferențelor economice și al ministerului pentru problemele sociale. Toate acestea făceau. Sînt răpăzesc și sase de rezistență și două mii patru sute nouăzeci și una de capacități și toată problema-i rezolvată. Uite schema de organizare a societății noastre în momentul de față.
 Și Harry Woodrop desigur în fata mea și a Susannei o coadă de hirtie îndigo, cu o schemă de radio.
 — La dreapta, — blocul „productor”, la stînga — blocul „consumant”, între ele legătura înveșă, poziția și negativă. Înlocuind lămpile de radio și alte detalii ale „societății”, poți să obții acel ceva cu care sistemul să nu nimerescă nici în regimul supraenergic, nici în acela al oscilațiilor amor-tizate. Cînd am să obțin asta, problema are să fie rezolvată o dată pentru totdeauna!

vinzi cadavre pentru experiențe medicale, înainte de a se fi odihnit cum se cuvine într-un frigider.
 I mi închipui în ce viteză m-a plimbat Woodrop de la morgă pînă la vila lui din Green-Valley! Pără viteza asta și-ar fi plîns bănișorii. Odată cu mine ar fi primit o plînză strîcătă, în plus ar fi avut de cheltuit și pentru înmormîntarea mea!
 M-au reanimat după toate regulile: mi-au turnat trei litri de sînge, m-au injectat cu adrenalina, mi-au pompat nu știu pe unde glucoză cu untură de pește, m-au garnisit cu termofoare și m-au înfășurat într-o rețea de fire electrice. După aceea Woodrop a întrerupt curentul electric, eu am început să respir fără ajutorul cuiva, iar inima mi s-a bătea de parcă nu s-ar fi înțîmplat nimic.
 Am deschis ochii și l-am văzut pe Woodrop, iar alături de el o fată.
 — Cum te simți? mă întrebă Woodrop, un tip în halat alb, cu fizionomia cuiva care se îndeletnicește pentru propria-i mulțumire cu tăierea de vite mari, cornute.
 — Mulțumesc, sir. Bine, sir. Cine sînteți dumneavoastră, sir?
 — Eu nu sînt sir, ci Woodrop, Harry Woodrop, doctor în medicină și sociologie, membru de onoare al Institutului de radioelectronică. Vrei să mînci?
 Făcuți semn că da.
 — Adu-i o farfurie cu supă.
 Fata își luă zborul de pe scaun și dispăru. Harry Woodrop îmi trase fără jenă cămașa și cu ajutorul unei seringi băcă în mine o substanță chimică.
 — Acum ești viu de-a binelea — spuse el.
 — Da, sir.
 — Harry Woodrop.

a echilibrului social, lumea fără comuniști și so-
 meri.
 — Sună grozav. Ca la crainica de la „National
 Video”.
 — Ai să joci un rol important în „Eldorado”?
 — Nu zău! Și care anume?
 — Ai să fii cîșca muncitoare.
 — Cine, cine?
 — Nu cine, ce, Proletariatul.
 — Ești sigură că am înțeles?
 — Sigur.
 — Și ce rol îți revine dumitale în „Eldorado”?
 — Susanne ieși și întră Harry Woodrop.
 — Eu am să fiu patron.
 — Incepuși de azi nu te mai bătăim noi.
 — Admirabil! Studiul procesului morții prin în-
 ație? am întrebat eu.
 — Depășii!
 — Atunci cum am să mă hidnese?
 — Trebuie să-ți cauți de lucru.
 — Nu-ți aruncă înăci pinza în care pot fi dus
 înapoi?
 — În societatea mea perfect organizată nu-ți o
 problema să găsești de lucru.
 — Are să te bușăcă să umbli și să cauți mult.
 — Nu am să rezist.
 — N-o să-ți nevoi să umbli nicăieri.
 — Dar cum?
 — Ai să apeși pe un buton. Cînd ai să apeși
 de lucru ai să primești un salariu, iar dacă ai să
 ai salariu, ai să ai și ce mîncă.
 — Bureții-mă mai repede la buton!
 — Înăci nu ești pregătit din punct de vedere psi-
 hologic. N-ai să poți răsuci butonul cu entuziasmul
 necesar.

5

4

— Da, sir, Harry Woodrop.
 — Nădărdăduiesc că nu ești prea inteligent?
 — Sper că nu.
 — Unde ai învățat?
 — Aproape nicăieri. Am terminat ceva în genul
 universității. Dar asta așa, printre altele.
 — În sinea mea îmi spuneam că lui Harry îi tre-
 buie mai puțin ca orice oameni cu studii supe-
 rioare.
 — Hm! Ce-ai învățat acolo?
 — Am hotărît, în propriul meu interes, să spun că
 nu învățasem nimic.
 — Să joc golf, să dansez, să pescuiesc, să fac
 curte fetelor.
 — Asta-i bine. Numai să nu care cumva să-ți
 treacă prin cap să-ți folosești cunoștințele cu Su-
 sanne.
 — Cine-i asta?
 — Fata care s-a dus după cina d-tale.
 — S-a și făcut noapte?
 — Nu, e tot ziua de alaltăieri. Și în general, de
 ce dracu tot întrebi?
 — Mi-am zis și eu că e necuvincios din partea unui
 fost cadavru să pună multe întrebări lui Harry
 Woodrop, doctor și așa mai departe, membru de
 onoare al Institutului de radioelectronică.
 — Susanne îmi spuse:
 — Ai să iei parte la realizarea proiectului „El-
 dorado”. Apropo, cum te cheamă?
 — Harry.
 — Rău. Bossului nu-i place cînd, în afară de el,
 mai există vreun Harry. N-ai greșit? După moarte,
 se întimplă.
 — Dar ce-i „Eldorado” asta? am întrebat-o eu.
 — Lumea fericirii și prosperității, a bunăstării și

din buzunar exercitan o influență binefăcătoare
 asupra dispoziției mele.
 — Asta-i porcărie! Îmi răspunse Susanne.
 — Ce?
 — Mi-a luat totul înapoi și rochia și lenjeria și
 biana.
 — Cine?
 — Woodrop.
 — De ce?
 — Ca să înceapă totul de la capăt. Le-a ascuns
 iar în autotat.
 — Abandonai pirghia și mă apropiai de Susanne.
 — Mă-a milă de ea.
 — Mie nu prea-mi place jocul ăsta, spusel.
 — Acum nici mie nu-mi mai place.
 — Perfect, Harry are să ajungă să dobîndeaască
 o adevărată armonie.
 — Nu știu ce înseamnă asta. Dar e o porcărie
 și-ți se ia înapoi ce ți s-a dat.
 — Întră Woodrop.
 — Ce înseamnă ăsta? Mars la locurile
 voastre. Mi se pare că am mîrit potențialul la
 tiratron. Nu faceți nimic și nu v-au dat afara?
 — O clipită, boss!
 — Alegai la pirghie, dar prea tirziu. Disparuse.
 — Woodrop rîdea pe înfundate, mulțumit.
 — „Să te ia dracu, pentru azi am jecane”. Susanne
 era încrunțată și nu se mai folosea de autotatul
 ei. Eu răsucii, în silă, comutatorul alb, trecînd în
 țare. Oare societatea noastră se stîrnuase și de
 doctori, și de pedagogi, și de tehnicieni, și de bu-
 cătari? Am mai întors o dată comutatorul alb.
 — Specialitatea?
 — Ziarist.

12

13

— Se angajează.
 — Am incremenit. Din mașină ieșise o masă și o
 mașină de scris. Grozav Harry ăsta! Pînă și la
 asta se gîndise.
 — În societatea noastră presa este o îndeletni-
 cire rentabilă, spuse Woodrop. Vei obține cu atît
 mai mult, cu cît Susanne are să-ți citească cu mai
 multă plăcere lucrările. Așa dar, începe!
 — Și Woodrop feși.
 — Mă așezai la mașină și meditai. Apoi începui:
 — „O știre extraordinară! Senzație fără precedent!
 În urma unor mutații radioactive au apărut noi
 genuri de animale! Măgari care vorbesc! Ciini-
 matematicieni! Maimuțe-homeopate! Porci care
 cîntă! Cocoși care joacă poker!”
 — Ce aiureală! făcu Susanne, scoțînd din auto-
 matul ei o foale de hirtie. Dacă continuă tot așa,
 eu n-am să citesc, iar dumneata ai să mori de
 foame!
 — Nu-ți place? am întrebat-o.
 — Nu!
 — Bine, am să încerc altceva.
 — „O senzație nemaiauzită! 18 miliardari și 42 de
 milionari au renunțat la miliardele și milioanele
 lor în favoarea muncitorilor!”
 — Ascultă, Sam, sau cum te vei fi numind. N-am
 de gînd să-ți mai citesc balivernele.
 — Încă o încercare.
 — Nu mai am poftă.
 — Te rog, Susanne.
 — Nu vreau.
 — Hai, Suzy.
 — Să nu îndrăznești să mă numești așa, cuzi?
 — Începuși să scriu:
 — „Suzy, ești o fată minunată. Te iubesc”.

In acest timp Susanna întorsese din nou comu-
tatorului ei, iar automatul îi atribuisese un pachet.
— Specialitatea? mă întreabă iar, inexpressiv,
masina.
— Mecanic.
— Revenii peste o lună.
Sistemul electronic al producției lucra excelent.
De câte ori — pînă a cădea în mințile lui Woodrop
— umbrașam în căutare de lucru, auzisem ace-
lești întrebări și celești răspunsuri.
— Așa n-o să mergea treaba, boss, mă adresa
eu lui Woodrop.
— Într-o zi, mă îmbrac cu o rochie nouă!
stîgă Susanna.
— Boss, nu pot să aștept o lună!
— Mai încearcă. Micșora deciziai negativ la
referența lampii generatoare: "cererea forței de
muncă".
Tot atunci răsuci și Susanna comutatorul, dar
automatul nu-i dădu nimic.
— Ce s-a întâmplat? protestă dinca.
— Cînd ei — și Harry făcu semn spre mine —
are să creze "pînșvaloare", automatul dumitale
"acumularea capitalului",
Răsucii comutatorul.
— Specialitatea?
— Hamal.
— Se angajează.
— Și din mașină zvonit o pirghie drept în stomacul
meu.
— Lucrați! — strigă Harry de la pupitrul.
— Cum?
— Mîgădă pirghia te sus și în jos.
— Incepu să mișcă pirghia. Mergea tare greu.

Tăiați pagina după linia punctată. Indoșiți
apoi de-a latul cu culoarea în afară, apoi
de-a lungul și din nou de-a latul, în așa fel
ca să obțineți o broșură cu paginile în or-
dinea numerotării

ÎN BIBLIOTECA
"VEAC NOU"
au apărut:

1. A. Tvardovski:
Zări dincolo de zare
2. N. N. Semenov:
Omul și natura
3. K. Vorosilov:
Zdrobirea rebeliunii de la
Kronstadt

4° BIBLIOTECA "Veac nou"

A.DNEPROV

LUMEA
ÎN CARE AM MURIT
PAMFLET

— Înainte de lucru, în sfera de producție trebuie
să capeti de lucru.
— Cum?
— Răsucesite comutatorul alb spre dreapta.
— Și dinca ce are să facă? făcui semn cu ca-
pul în direcția Susannei.
— Ce fac consumatorii.
Incrementii dar în fata unui urias dușap metallic. Pe
peretele din fata schitei cadranale dispozitive-
lor, în diferite puncte se vedeau butoane multico-
lore, întrepricătoare și pirghii. În sistemul electric
ai acestor masini, Harry întuchipase ideea structurii
economice și politice a lumii în care trăim. Aici,
sub forma de energie electrică, fuseseră create
"modelele" valorilor materiale, care circulau prin
rețele între "sfera producției" și "sfera consumu-
lui".
Răsucii butonul alb.
— Specialitatea dumneavoastră? se răsii mă-
șina.
— "Oho, la fel ca în viață! Va-să-zică mașina so-
nteresează de specialitatea mea!"
— Pictor...
— Nu-i nevoie
Nedumerit, mă uitai la Woodrop.
— Să întorc și eu comutatorul alb? întreabă Su-
sanna.
— Sigur.
— Și, ce are să se întâmple?
— Capeti "pînșvaloare", prevăzută în schemă.
— În partea Susannei poartă rețeau.
— Eu răsucii din nou comutatorul alb.
— Specialitatea dumneavoastră?
— Stomatolog.
— Nu-i nevoie.

POȘTA REDACȚIEI

NELU ZAHARIA, Zimnicea: 1) Iată adresa unui elev din Alma Ata: Lioșa Poliakov, gorod Alma Ata, pr. Lenina 300, dom 38, kv. 8 (R.S.S. Kazahă). În orașul Alma Ata există studioul cinematografic „Kazah-film”. 2) În privința fotografiilor de actori nu vă putem fi de folos. Ați putea să vă adresați Direcției rețelei cinematografice și difuzării filmelor, str. Iulius Fucik nr. 25, București.

A. GRUNSPAN, Iași: Studiul d-voastră depășește preocupările revistei noastre de popularizare a succeselor sovietice. Ar fi bine să vă adresați unei publicații de specialitate.

NICOLAU VASILE, Constanța: Revista la care vă referiți nu mai apare de trei ani.

MARIA KOVACS, Reșița: Ne-a bucurat faptul că vă interesează suplimentul nostru „Biblioteca „Veac nou”. Pe viitor vom publica mai mult material literar.

MILLI IANA, Turnu Măgurele: Vă putem comunica adresa unei tinere din Ucraina. Are 21 de ani și urmează cursurile unui institut tehnic. Se numește Nelli Lipnițkaia. Adresa ei: gorod. Belaia Terkovi, Kievskaia oblasti, ulița Șevcenko nr. 94.

ION POPESCU, Caracal: Nu simțim în măsură să vă răspundem. Ați putea obține informațiile dorite adresându-vă Comitetului de radiodifuziune, emisiunea „Vorbește Moscova” — pentru ascultătorii din R.P.R. (str. Popov nr. 62, București).

IVAN BARŞAI, com. Căpăcele, raionul Caransebeș: Scrieți directorului căminului cultural din Kuș-

nița, Zakarpatskaia oblasti, Ukrain-skaia S.S.R.

ILEANA MIHAL, Craiova: Nu simțem în posesia adreselor de actori francezi.

ANA MARIA MONCOV, com. Denta, regiunea Banat: Ne pare rău, dar problema care vă interesează depășește competența noastră.

Prof. CONST. BRÎNZEIU, Craiova: Ne-au făcut plăcere aprecierile dv. cu privire la conținutul revistei și suplimentul „Biblioteca „Veac nou”. Vă mulțumim de asemenea pentru sugestii. Ne vom strădui să publicăm materiale care să intereseze cercuri cât mai largi de cititori.

WILLI GOLDSTEIN, Vaslui: 1) E suficient să indicați pe plic: Comitetul de radiodifuziune — Kișinev — U.R.S.S. 2) Maestrului Mihail Sadoveanu adresați-i scrisoarea la Uniunea Scriitorilor, București, șoseaua Kiseleff nr. 10.

GRIGORE SIMION, Medgidia: 1) Alexandrei Zavalova scrieți-i la studiourile „Mosfilm” unde lucrează în momentul de față (interpretează rolul Zinei în filmul „Dragostea lui Alioșka”). 2) Trebuie să vă adresați Direcției regionale a navigației civile din Constanța. După cite știm, există o asemenea școală. 3) Adresa unui elev: Semion Danilov, Kazahskaia S.S.R., gorod Karaganda, pos. Ciurubai — Nura, kvartal 34, obșcejtie 3 ot șafti 6/7. (E elev la o școală tehnică minieră).

VICTOR E., Craiova: Vă mulțumim pentru rindurile trimise. Vom ține seama de sugestiile dv. cu privire la „Biblioteca „Veac nou”.

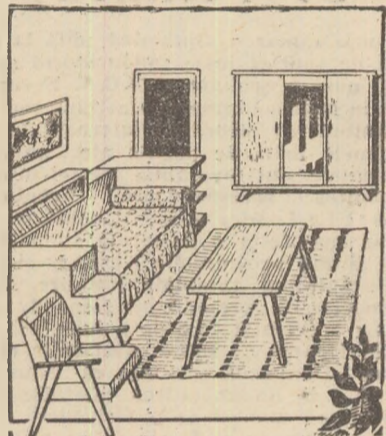
FABRICA DE CONFECȚII ODORHEI
 produce
 • PALTOANE ȘI PARDESE pentru bărbați
 • PALTOANE pentru băieți
 • SCURTE bărbătești, jărănești
 într-un bogat sortiment de modele, culori și desene

ABONAMENTELE PRONOEXPRES

vă oferă
 posibilitatea
 să participați
 la toate
 concursurile
 dintr-o lună.

Vreți să obțineți
 un premiu
 important?

Procurați-vă
 abonamentele
 PRONOEXPRES
 pe luna
 IUNIE care
 se mai vînd
 numai cîteva
 zile!

MOBILĂ DE LUX
 ÎN FURNIR DE NUC
 LA COMANDĂ

•
TAPIȚERIE
 ORICE LUCRĂRI

•
TÎMPLĂRIE
 ȘI BINALE
 ORICE LUCRĂRI

•
 Calitatea lucrărilor
 ireproșabilă

•
EXECUTĂ
I. I. L. MĂGURA
 ȘIMLEUL-SILVANIEI
 Regiunea CRIȘANA

**SLĂNIC
 HEBE
 MALDAS
 CĂCIULATA
 VILCELE
 LIPOVA**

*In fiecare
 sticlă, un izvor
 de sănătate!*

**Beti APE
 MINERALE
 NATURALE**

De vînzare în magazinele alimentare,
 restaurante, centre de cura și săcuritoare

**În atenția
 Gospodăriilor agricole
 de Stat și a Gospodăriilor
 agricole colective.**
 Contribuiți la dezvoltarea
 animalelor și păsărilor,
 amestecîndu-le hrana cu
FĂINĂ DE OASE
 și
FĂINĂ DE CARNE
 Folosiți de asemenea
FURAJELE CONCENTRATE
 Adresați comenzile:
I. I. R. „11 IUNIE”
 ȘF. GHEORGHE, reg. Brașov

**Preferăți
 produsele**

**FABRICII DE
 CONSERVE DIN
 BURDUJENI**
 Reg. Suceava

• Gemuri • Comoturi
 • Siropuri • Sucuri
 aciulate • Marmeladă
 în borcane și idoițe •
 Fasole oăstăi • Castraveți
 în oțet

Așa dar, dialogul reîncepe. Viena, orașul val-sului care încă în 1955, cu prilejul încheierii Tratatului de pace cu Austria și al proclamării neutralității acestora, a apărut în ochii întregii lumi ca o dovadă concretă a posibilității de înțelegere dintre Răsărit și Apus se pregătește să găzduiască întâlnirea dintre Nikita Hrușciov și John Kennedy. Pe bună dreptate, un comentator occidental remarcă zilele trecute că omenirea dorește, însă, nu numai crearea pentru scurtă vreme a unui „nou spirit de la Geneva sau de la Camp David“, urmat ulterior de pro-

voări de felul trimiterii avionului „U-2“, ci traducerea în viață a unui asemenea spirit, în vederea realizării păcii mondiale.

Sfârșitul lunii mai și începutul lunii iunie 1961 dau astfel din nou speranțe omenirii. Aceasta poate iar nădăjdui că norii negri adunați pe firmamentul politicii internaționale de agresiunile imperialiste din Cuba și Laos, de puciul fascist din Algeria, de sesiunile organizațiilor agresive N.A.T.O. și S.E.A.T.O. se vor risipi încetul cu încetul. Ritmul activității diplomatice vădit printr-un număr de conferințe internaționale, în

desfășurare sau în pregătire, prin vizite ale omenilor de stat din diferite țări s-a intensificat.

Din toate aceste evenimente se desprinde o concluzie. În ciuda tuturor piedicilor, singura cale posibilă de rezolvare a problemelor litigioase rămâne calea tratativilor. Credincioasă politiciii sale de coexistență pașnică, Uniunea Sovietică s-a situat întotdeauna pe poziția că întâlnirile și contactele dintre conducătorii de state constituie o metodă eficientă de micșorare a încordării internaționale. Desfășurarea evenimentelor a confirmat și confirmă din nou acest adevăr.

VIENA

Intâlnirea dintre
N. S. Hrușciov
și J. Kennedy

A mai rămas o săptămână până la prima luare directă de contact între conducătorul guvernului sovietic și noul președinte al S.U.A. Evenimentul este salutat în întreaga lume ca o acțiune care poate contribui la destinderea încordării internaționale.

Primele luări de poziție ale guvernelor puterilor occidentale sint favorabile acestei întâlniri. După cum transmitea corespondentul agenției „Associated Press“: „La Londra se menționează că premierul Macmillan manifestă o deosebită simpatie față de întâlnirea dintre președintele Kennedy și premierul Hrușciov“. Salutând apropiata întâlnire, guvernul francez a remarcat că „președintele Kennedy este singurul om de stat occidental care nu a luat încă contact cu premierul Hrușciov“. Într-o declarație oficială, guvernul italian își exprimă speranța că „anunțata întâlnire va contribui la îmbunătățirea relațiilor dintre popoare“. „Sperăm că spiritul de la Belvedere îi va însufleți pe domnii Kennedy și Hrușciov cu prilejul întâlnirii lor de la Viena“, a declarat cancelarul Gorbach al Austriei (se știe că la palatul Belvedere au avut loc în 1955 tratativele care au dus la încheierea Tratatului de pace cu Austria n.r.). Nici chiar Bonn-ul n-a putut rămâne pasiv. Indiferent de ce au gândit guvernul vest-german ei au fost nevoiți, chiar cu inima doborâtă, să salute acest eveniment.

Și în Statele Unite numeroși fruntași ai vieții publice, care își dau seama de eșecurile înregistrate de cercurile care au încercat să reinvie războiul rece, apreciază pozitiv ideea acestei întâlniri. Ei subliniază că un contact personal între N. S. Hrușciov și J. Kennedy este un prilej adecvat și bine venit pentru îmbunătățirea atmosferei internaționale. Cu tot caracterul limitat al telurilor întâlnirii (comunicatul sovieto-american a subliniat că întâlnirea nu va avea drept scop purtarea de tratative sau realizarea unui acord asupra principalelor probleme internaționale care afectează interesele altor țări, ci va constitui un prim contact personal și un schimb general de păreri), „această întâlnire poate să aibă rezultate hotărâtoare“ — scrie ziarul „New York Times“. Mulți senatori, membri ai Camerei reprezentanților și alți oameni politici americani sprijină ideea convorbirilor dintre N. S. Hrușciov și J. Kennedy, considerând-o ca un bun prilej pentru examinarea problemelor care interesează cele două țări.

Ce orientare va precumpâni în poziția adoptată de partea americană? La ce glasuri își va pleca urechea președintele Kennedy?

A doua zi după alegerea sa ca președinte, într-un interviu acordat unui corespondent al ziarului „France Soir“, Kennedy a declarat: „Vom conduce politica externă mai eficient, cu mai multă precizie, în mai mare concordanță cu evoluția din țara noastră și din întreaga lume. Vom repara greșelile trecutului și vom consolida poziția și prestigiul Statelor Unite“. Aventura cubană, inspirată din vechea linie politică, n-a dus, însă, la sporirea prestigiului S.U.A. în arena mondială și a dovedit că vechiul curs n-a fost pășit. Dar acest curs este lipsit de glorie și continuarea lui primejdioasă însăși viața poporului american. Rămâne deci cealaltă cale. Chiar faptul că Kennedy pleacă la Viena demonstrează că în S.U.A. există și minți lucide care cheamă pe oamenii politici la realitate.

Cît privește Uniunea Sovietică, după cum arată din Moscova corespondentul agenției France Presse, „pentru oamenii sovietici inițiativa și, în orice caz, însuși faptul că acest eveniment va avea loc constituie o consecință logică a liniei de conduită principală trasată de guvernul sovietic.

Apărind ideile păcii, conducătorul guvernului sovietic va pleca la Viena bucurându-se de sprijinul puternicei comunități a țărilor socialiste, de sprijinul întregii omeniri progresiste.

Mulți comentatori își exprimă speranța că întâlnirea de la Viena va fi cea dintâi dintr-o serie de conferințe la nivel înalt și de tratative la alte niveluri pentru soluționarea principalelor probleme internaționale aflate în litigiu. După cum sublinia ziarul englez „Daily Mail“, „apropiata întrevvedere este un indiciu că lucrurile se pun din nou în mișcare. Vechea părere că tratativele cu U.R.S.S. nu sint posibile trebuie să dispară așa cum a trebuit să dispară și vechea doctrină a lui Dulles despre imoralitatea neutralității“.

I. Manea

GENEVA

Pentru crearea unui Laos neutru

Istoria recentă a politicii americane referitoare la Laos evocă un șir de poticniri, provocări, renunțări... Se știe că Departamentul de Stat a consimțit la convocarea conferinței numai atunci cînd protejajii săi, Boum Oum — Nosavan au suferit înfrîngerul zdrobitoare pe cîmpul de luptă. Chiar cînd secretarul de stat Rusk a sosit la Geneva (venind direct de la sesiunea consiliului blocului agresiv N.A.T.O.), el a avertizat că nu va lua loc la masa conferinței pînă cînd comisia internațională nu va confirma că încetarea focului este efectivă. Conducătorul delegației indiene, Krishna Menon i-a dat replica cuvenită declarînd că „pentru a te convinge că planul este suficient de umedă nu înseamnă că trebuie să-l smulgi zilnic rădăcina“. Diplomația americană s-a declarat apoi în

dezacord cu înțelegerea Gromiko-Home asupra reprezentării Laosului la conferință și numai cînd s-a ivit primejdia ca S.U.A. să fie izolată de proprii ei aliați, președintele Kennedy a intervenit pentru ca Rusk, Harriman și ceilalți delegați americani să ia loc la masa conferinței...

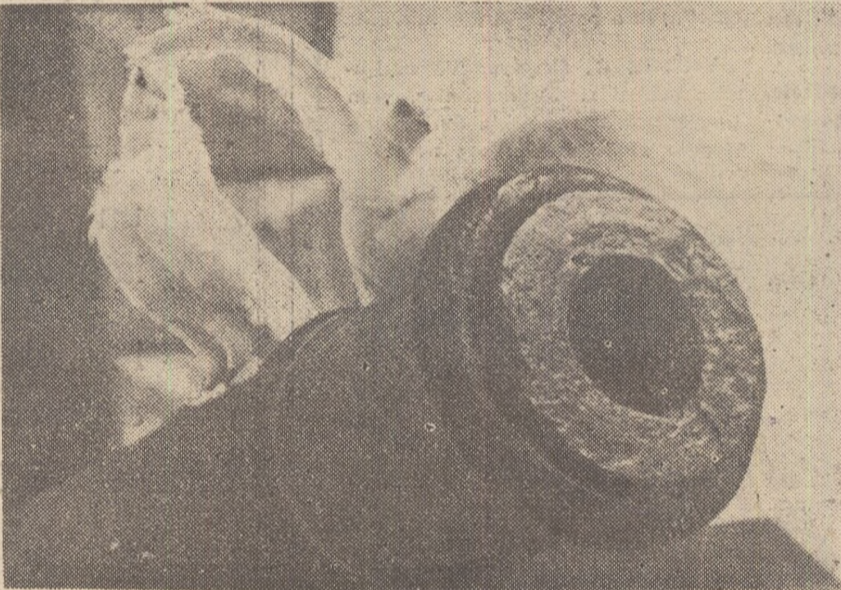
Paralel cu cele de mai sus, protejajii americani din grupul de la Savanaket n-au renunțat la consemnul inițial, refuzînd să ia parte la ședință. În același timp au fost fabricate peste noapte nu mai puțin de cinci partide politice, pretextîndu-se că și acestea ar fi îndreptățite să vină la Geneva la fel ca și reprezentanții partidului Nêo Lao Haksat. Această manevră a fost inițiată deoarece S.U.A., după cum scrie ziarul francez „Le Monde“, „au văd cum s-ar putea ca mișcarea Palet-Lao, care controlează o

mare parte din teritoriul țării, să fie exclusă dintre participanții la tratative“.

Tabloul subterfugiilor la care a recurs diplomația americană demonstrează că pentru crearea unui Laos neutru și pașnic mai sint necesare eforturi, cu atît mai mult cu cît în prima decadă reprezentanții occidentali nu au adus un plan propriu cît de cît substanțial.

Cu toate acestea ei au fost nevoiți să accepte, în primul rînd, însuși principiul tratativilor, în al doilea rînd să accepte participarea forțelor patriotice la tratative și în al treilea rînd ideea neutralizării Laosului, care provoca pînă nu de mult o adevărată „repulsie“ diplomației americane. Guvernul sovietic consideră că succesul actualului conferințe depinde în primul rînd de recunoașterea de către participanți a necesității dezvoltării Laosului ca stat independent și neutru și de realizarea unui acord cu privire la respectarea și apărarea neutralității Laosului. Neavînd nimic de obiectat împotriva esenței propunerilor sovietice (după cum a recunoscut chiar Rusk la plecarea din Geneva: „la conferință au fost făcute propuneri valabile“), puterile occidentale nu s-au pronunțat încă explicit asupra acestui program. Dacă acest plan va fi acceptat integral sau cît puțin în aspectele lui politice, Laosul neutru și pașnic va putea deveni în curînd realitate.

Z. Florea

V. Kostin: Fie ca tunurile să tacă

Din expoziția de fotografii artistice „Septenul în acțiune“

Să fie interzise toate experiențele
cu arma nucleară

După 31 de luni și aproximativ 300 de ședințe, din pricina atitudinii obstrucționiste a puterilor occidentale, conferința pentru interzicerea experiențelor cu arme nucleare bate încă pasul pe loc. Prevederile asupra cărora s-a ajuns la o înțelegere în cursul acestei lungi perioade n-au fost înunciate de un acord final din cauza refuzului reprezentanților anglo-americani de a accepta ca funcția administratorului, asupra căruia va apăsa în ultimă instanță răspunderea controlului, să fie asumată de un colectiv alcătuit din cite un reprezentant al țărilor socialiste, capitaliste și neutre, din pricina pretențiilor occidentale exagerate cu privire la numărul inspecțiilor etc.

La pertractările de la masa conferinței din Palatul Națiunilor, care amintesc de sterilele tratative de dezarmare din perioada dintre cele două războaie mondiale, se adaugă uneltiri dintre cele mai periculoase. Este vorba de presiunile exercitate de cercurile militariste din S.U.A. de a se relua experiențele cu armele nucleare, la mare adîncime, în stratosferă etc. Dacă acestea sint deocamdată de domeniul intențiilor, cîca militaristă nelădrînd să stîdeze opinia publică mondială, în schimb experiențele efectuate de Franța sint fapt împlinit. Aceste experiențe nu numai că primejdiesc sănătatea locuitorilor Africii și din bazinul Mării Medi-

terane, dar tind să creeze un avantaj militar unilateral.

Avertismentul solemn dat de Semion Tșarapkin, în numele guvernului sovietic, a demascat în fața lumii întregi pe cei ce vor să obțină pe căi oculte, prin intermediul Franței, perfecționarea armelor nucleare. Forța argumentelor aduse de guvernul sovietic s-a dovedit a fi atît de mare încît cei care au căutat să minimalizeze însemnătatea exploziilor de la Reganne au amuțit pur și simplu. Pentru opinia publică mondială este acum și mai limpede că puterile occidentale își asumă o grea răspundere încurajînd continuarea experiențelor franceze cu arma atomică, cu atît mai mult cu cît din umbră Bonn-ul vrea să obțină la rîndu-i, cît mai grabnic, arme atomice proprii.

Omenirea vrea, însă, să fie scutită de radiațiile aducătoare de moarte ale exploziilor nucleare. Uniunea Sovietică a afirmat răspicat că nu va efectua cea dintâi experiențe cu arma nucleară atît timp cît puterile occidentale se vor abține de la aceasta. Este de datoria puterilor occidentale să respecte acest armistițiu și să creeze condiții pentru a se încheia un acord cu privire la încetarea pentru totdeauna a experiențelor cu arma nucleară în întreaga lume.

B. C.